

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม
สำหรับนักเรียนในศตวรรษ ที่ 21

บัญชา ธรรมบุตร และ
คณะ

2565

รายงานการวิจัย

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม
สำหรับนักเรียนในศตวรรษ ที่ 21

SYNTHESIZING ISAN LOCAL LITERATURE TO
STRENGTHEN MORALS FOR STUDENTS IN THE 21st CENTURY

บัญชา ธรรมบุตร

บัญชา เกียรติจรุงพันธ์

ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล

รัชนิบูรณ์ เนตรภักดี

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทศว.)
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม
สำหรับนักเรียนในศตวรรษ ที่ 21

SYNTHESIZING ISAN LOCAL LITERATURE TO
STRENGTHEN MORALS FOR STUDENTS IN THE 21st CENTURY

บัญชา ธรรมบุตร

บัญชา เกียรติจรุงพันธ์

ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล

รัชนิบูรณ์ เนตรภักดี

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทศว.)
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อพัฒนาคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน 3) เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นกรวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 10 คน และนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ศูนย์เครือข่ายที่ 20 ซับสมบูรณ์โพธิ์ไชย อำเภอกอโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 2) แบบวัดคตินิยม 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.41, S.D. = 0.08) 2) การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X}) = 4.54, S.D. = 0.10) 3) ความรู้เกี่ยวกับคตินิยม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ก่อนเรียนได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (\bar{X}) = 9.09, S.D.= 1.72) หลังเรียนได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (\bar{X}) = 17.94, S.D.= 1.01) 4) ความคิดเห็นของนักเรียนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.48, S.D. = 0.18)

คำสำคัญ : 1. การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน, 2. เสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน, 3. ศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

This research aims to: 1) synthesize Isan local literature to build moral principles for students in the 21st century, 2) develop moral principles for students in the 21st century through learning management using Isan local literature, 3) develop 21st-century skills for students through learning management using Isan local literature, and 4) study students' opinions on Thai language learning management using Isan local literature to build moral principles for students in the 21st century. This action research involved a sample of 10 primary school Thai language teachers from grades 1-6 in Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2, and 100 primary school students from grades 4-6 in the Sapsomboon Pho Chai network, Khok Pho Chai District, Khon Kaen, selected by purposive sampling. The research instruments included: 1) a learning management plan on Isan local literature to build moral principles for 21st-century students, 2) a moral principles assessment, and 3) a questionnaire on students' opinions on Thai language learning management using Isan local literature to build moral principles for 21st-century students. Data analysis involved mean (\bar{x}) and standard deviation (S.D.), dependent t-test, and content analysis.

The research findings are summarized as follows: 1) The overall effectiveness of the Thai language learning management plan using Isan local literature to build moral principles for 21st-century students by primary school Thai language teachers was high ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.08). 2) The overall effectiveness of the Thai language learning management using Isan local literature to build moral principles for 21st-century students by primary school Thai language teachers was very high ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.10). 3) Knowledge of moral principles after learning was significantly higher than before learning at the .05 level, with a pre-learning average of ($\bar{x} = 9.09$, S.D.= 1.72) and a post-learning average of ($\bar{x} = 17.94$, S.D.= 1.01). 4) Students' opinions on Thai language learning management using Isan local literature to build moral principles for 21st-century students were overall very positive, with an average of ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.18).

Keywords: Synthesizing local Isaan literature, strengthening morals for students, 21st century

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตาจากที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่หลักเป็นปรึกษางานวิจัยนี้ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือคอยชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนการให้ประสบการณ์ในการทำวิจัยด้วยความเอาใจใส่ด้วยความเมตตา เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้ข้อมูลที่ครบถ้วน ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่มีได้เอ่ยนาม และขาดมิได้คือ กราบขอบพระคุณคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต อีสาน ทุกท่านที่ได้เมตตาแก่คณะผู้วิจัย

สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ครอบครัว ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ และอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนาม ที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และเป็นแรงบันดาลใจให้คณะผู้วิจัยมีมานะ พยายามในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ผู้ทรงคุณวุฒิ และครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์วิทยาการต่าง ๆ ให้แก่คณะผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัยในครั้งนี้

ดร.บัญชา ธรรมบุตร

หัวหน้าโครงการวิจัย และคณะ

1 สิงหาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาการวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	6
1.4 สมมติฐานการวิจัย	7
1.5 ขอบเขตการวิจัย	7
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	9
2. แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน	16
2.3 แนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21	27
2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคติธรรม	28
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
2.6 สรุปกรอบแนวคิดความคิด	32
3. วิธีดำเนินการวิจัย	33
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
3.2 ระเบียบวิธีวิจัย	36
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
3.4 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	39
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	43
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4.1 ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้ว วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคติธรรมสำหรับนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา	48
4.3 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่ทำแบบวัดคตินิยมสำหรับนักเรียนระดับ ศึกษาก่อนและหลังเรียน	52
4.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	52
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะงานวิจัย	57
5.1 สรุปผลการวิจัย	57
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	58
5.3 ข้อเสนอแนะ	59
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	83
ภาคผนวก ค เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน	86
ภาคผนวก ง เอกสารการตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย	90
ประวัตินักวิจัย	92

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 โครงสร้างประเภทของวรรณกรรมอีสาน	19
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	32

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 3.1	รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้ตามวงจรปฏิบัติการ	39
ตารางที่ 4.1	ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา	46
ตารางที่ 4.2	การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา	49
ตารางที่ 4.3	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม ก่อน และหลังเรียน	50
ตารางที่ 4.4	ความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21	51

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมเป็นเครื่องมือที่สะท้อนความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตของคนในสมัยต่าง ๆ คำ "วรรณกรรม" นี้ ใช้เป็นครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2475 ซึ่งหมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้นทั้งหมด จะใช้รูปแบบใดหรือเพื่อความมุ่งหมายใดก็ได้ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น บทละครพูด บทละครรำ สารคดี บทความ ตำรา ข่าว ประกาศแจ้งความ ฉลวย คำอธิบายวิธีใช้ต่าง ๆ ฯลฯ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 1) ชูติมา สัจจามันท์และคณะ (2543 : 1) ให้ทรรศนะว่า วรรณกรรมเป็นบันทึกความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของมนุษย์ สืบทอดและสร้างความเชื่อมต่อของสังคม เป็นกระจกสะท้อนให้เห็นภาพชีวิตความเป็นอยู่ สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนทรรศนะ ความเชื่อของผู้คนในสังคม วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นข้อมูลในท้องถิ่นที่แสดงออกด้วยภาษาคำพูด และที่ บันทึกไว้เป็นตัวอักษรโดยข้อมูลดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับ ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของ ท้องถิ่นเป็นการบันทึกเรื่องราวในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็น เรื่องราวของความเป็นอยู่ความคิด ตลอดจน ความเชื่อต่าง ๆ โดยการบอกเล่า จดจำ สั่งสอนหรือปฏิบัติสืบเนื่องต่อกันมาช้านาน จนรับรู้ และจำกันได้ภายในท้องถิ่นของตน เช่น ปริศนาคำทายฉญา คำสอเย เพลงกล่อมเด็ก หมอลำ นิทาน พื้นบ้าน เป็นต้น วรรณกรรมจึงมี ความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะของศิลปะ และการบันทึกทาง ประวัติศาสตร์

ชาวอีสานกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว ได้สืบทอดวัฒนธรรมกลุ่มแม่น้ำโขงร่วมกับชาวล้านช้างมา ตั้งแต่อดีต ฉะนั้นจึงมีลักษณะร่วมกันอยู่มากทางด้านวรรณกรรม ตัวอักษร ตลอดจนภาษาพูดโดยเมื่อ พิจารณาอย่างละเอียดแล้วพบว่าภาษาอีสานกับภาษาลาวมีความคล้ายคลึงกันมาก จนเกือบเป็น ภาษาเดียวกัน จะต่างกันที่สำเนียงเพี้ยนกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในการสืบทอดวัฒนธรรมด้าน วรรณกรรมและตัวอักษรนั้น พบว่าอาณาจักรล้านช้าง ได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอาณาจักรล้านนา ในสมัยราชวงศ์มังราย ดังปรากฏในพงศาวดารล้านช้างและพงศาวดารโยนก กล่าวไว้ว่า ในสมัยพระเจ้าโพธิสารราชแห่งล้านช้าง (พ.ศ. 2063 - 2093) ได้ส่งราชทูตไปขอพระไตรปิฎก 60 คัมภีร์ และ พระเทพมงคลเถระจากเชียงใหม่ สมัยพระเมืองแก้วได้ไปเผยแพร่พระธรรมในอาณาจักรล้านช้างเมื่อ พ.ศ. 2066 วรรณกรรมและตัวอักษรจึงเข้าไปในล้านช้างในครั้งนั้นด้วย และเมื่อชาวล้านช้างขยาย กลุ่มชนมาอาศัยที่ภาคอีสาน ได้นำวัฒนธรรมเหล่านั้นมาด้วย จึงพบว่า วรรณกรรมอีสานจำนวนมากมี เนื้อเรื่องเหมือนกับวรรณกรรมทางภาคเหนือ เช่นเรื่องนางผมหมอม จำปาสี่ต้น สังข์สินชัย และลิ้นทอง เป็นต้น เนื้อหาของวรรณกรรมอีสาน หรือรูปแบบการประพันธ์ เหตุผลที่ตั้งข้อสันนิษฐานเช่นนี้ เพราะ โคร่งเรื่องหรือภาษาเป็นสำนวนอีสาน มีโครงเรื่องคล้ายเพลงลูกทุ่งหรือหมอลำวรรณกรรมของล้าน ช้าง ซึ่งคำว่าลูกทุ่งอีสานนี้ แวง พลังวรรณ สันนิษฐานว่ามาจากการที่ชาวอีสานได้หลงไหล กันเข้ากรุง ทบจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สังคมชาวอีสานในกรุงเทพฯ เป็นปึกแผ่นขึ้นโดยพื้นฐานจาก ความเป็นคน จากพื้นเพเดียวกัน มีความรู้สึกห่วงหาอาลัยถิ่นเกิดเหมือนๆ กันและความโหยหา ศิลปวัฒนธรรม ดั้งเดิมเหมือน ๆ กันพลังความเป็นอีสานได้กลายเป็นพลังขับและเป็นปัจจัยที่เอื้อ รองรับและอุ้มชูการ ก่อเกิดของเพลงลูกทุ่งมิติ ใหม่ ที่มีรูปแบบ เนื้อหาและรับใช้ชีวิตคนพลัดบ้าน

วรรณกรรมอีสานแบ่งได้หลายลักษณะ กล่าวคือ ถ้าแบ่งตามเนื้อหาสาระ แบ่งเป็นวรรณกรรมทางพุทธศาสนา วรรณกรรมประวัติศาสตร์ วรรณกรรมคำสอน วรรณกรรมนิทาน และวรรณกรรมเบ็ดเตล็ด (ธวัช ปุณโณทก. 2544 ข : 4-20) ถ้าแบ่งตามการจัดบันทึก มี 2 ประเภท ได้แก่ วรรณกรรมที่ไม่เป็นลายลักษณ์หรือแบบขปาฐะ และวรรณกรรมที่เป็นลายลักษณ์หรือบทประพันธ์ ถ้าแบ่งตามลักษณะการประพันธ์ แบ่งเป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง (มนัส สุขสาย. 2544 ก) ประเภทร้อยกรองสามารถแบ่งตามประเภทคำประพันธ์ เป็น 5 แบบ คือ กาพย์ กลอน โคลง ฮ้าย และโสก (มหาศีลา วีรวงศ์. 2539) อย่างไรก็ตามธวัช ปุณโณทก (2522) กล่าวถึงปัญหาการจำแนกวรรณกรรมอีสานว่า การจำแนกประเภทของวรรณกรรมพื้นบ้านอีสานตามลักษณะเนื้อเรื่องนั้นมีปัญหาและไม่สามารถแยกออกเป็นประเภทได้ อย่างเด็ดขาด เพราะวรรณกรรมอีสานเป็นแบบวรรณกรรมเอนกประสงค์ กล่าวคือ แม้จะเป็นเรื่องตำนานแต่ก็มีจุดมุ่งหมายที่จะสอนจริยธรรมด้วยในขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องเทิดทูนวีรบุรุษด้วย เช่น เรื่องท้าวประจิด นาง อรพิม เป็นต้น

วรรณกรรมท้องถิ่นนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 66 ว่า “บุคคลซึ่งอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลุกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดเรื่องของท้องถิ่นและชุมชนไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด ให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย ส่วนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อ 5 ว่า ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

อย่างไรก็ตามแม้ว่าวรรณกรรมท้องถิ่นจะมีความสำคัญดังกล่าวข้างต้น แต่พบว่าส่วนใหญ่ยังการสังเคราะห์งานวิจัยให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมในการนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้พบแต่เพียงว่าเป็นการสังเคราะห์ประเภทหรือลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นเท่านั้น ซึ่งการสังเคราะห์นั้นเป็นการนำผลงานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง ที่ศึกษาในเรื่องเดียวกันหรือปัญหาเดียวกันมาศึกษาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อสรุปอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการได้ความรู้ใหม่ (กรมวิชาการ . 2543: 14) สอดคล้องกับ นางลักษณ์ วิรัชชัย (2542: 15 - 16) กล่าวว่า การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นระเบียบวิธีการศึกษาหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น หลาย ๆ เรื่องมาทำการศึกษาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบปัญหาเป็นที่ยุติโดยที่อุทุมพร จามรมาน (2531: 1-8) ได้แบ่งการสังเคราะห์งานวิจัย

ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ และการสังเคราะห์เชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังนี้ 1. การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะคือข้อมูลเชิงคุณลักษณะที่เป็นการบรรยายสภาพการณ์ คุณลักษณะความรู้สึก ความรู้ความสามารถของคน สัตว์ สิ่งของ ปรากฏการณ์ ส่วนอีกชนิดหนึ่ง คือ ข้อมูลเชิงคุณลักษณะที่จัดกระทำในรูปตัวเลข เช่น ความสามารถที่จัดกระทำในรูปคะแนนทดสอบ ความรู้ที่จัดกระทำในรูปค่า ซึ่งข้อมูลทั้งสองชนิดนี้ มีวิธีวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน 1.1 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะแบบตัวเลขและแบบบรรยายนี้ จะทำได้ดีและเหมาะสมต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์สรุปได้ 4 ประการ คือ 1) เพื่อการบรรยาย พรรณนา สรุป 2) เพื่อบอกความสัมพันธ์ หรืออธิบายความสัมพันธ์ 3) เพื่อเปรียบเทียบความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกัน 4) เพื่อทำนายผลที่จะเกิดขึ้น 1.2 การแปลงข้อมูลเชิงคุณลักษณะเป็นเชิงปริมาณ ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Data) ประกอบด้วยค่าต่างๆ ในขณะที่ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ประกอบด้วยตัวเลขต่างๆ การแปลงข้อมูลเชิงคุณลักษณะเป็นเชิงปริมาณทำได้ดังนี้ 1) การแจกแจงตามจำนวนครั้งที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน ตามหัวข้อแบบแผน และผลการวิเคราะห์ 2) การจัดจำแนกตามบุคคล พฤติกรรม เหตุการณ์ 3) การจัดจำแนกตามตัวแปรตามความสัมพันธ์ เช่น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การกินของคนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือหรือความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู 4) การประเมิน เช่น การประเมินความรู้สึกในทางบวกและลบ การประเมินความสำเร็จ

การสังเคราะห์งานวิจัยด้านวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน พัทธินันท์ จินนุ่น(2563). ได้ศึกษาเรื่องสถานภาพการวิจัยวรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสานในรอบสองทศวรรษ (พ.ศ. 2540-2560) ผลการศึกษาพบว่า มีงานวิจัยที่นำวรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสาน มาศึกษาจำนวน 147 เรื่อง ทั้งหมด 22 สถาบัน โดยมีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมากที่สุดตามลำดับ สาขาวิชาภาษาไทยนิยมใช้ข้อมูลวรรณกรรมท้องถิ่นมากที่สุด ทั้งยังมีสาขาวิชาที่มุ่งเน้นในเชิงพัฒนาคนและสังคมนำวรรณกรรมท้องถิ่นไปวิจัยด้วย ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะ สาขาวิชาพัฒนศึกษา สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สาขาวิชาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา และสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ ทั้งนี้พบว่า นิสิตระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยมหาสารคามใช้ข้อมูลวรรณกรรมท้องถิ่นค่อนข้างมากโดยมุ่งนำแนวคิดหลังสมัย ใหม่มาวิเคราะห์ตัวบท ประเภทของข้อมูลที่พบมากที่สุดได้แก่ กลุ่มประเพณีทานและศาสนา ประเด็นในการวิจัยวรรณกรรมท้องถิ่น มีทั้งการศึกษาเชิงคติชน การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ การศึกษาพุทธปรัชญา คุณธรรมจริยธรรม การศึกษาภูมิปัญญา วัฒนธรรม การศึกษาองค์ประกอบวรรณกรรมการศึกษาภาษา การประยุกต์หรือปรับใช้ในการเรียนการสอนหรือสังคม การศึกษาเชิงสุนทรียศาสตร์ การศึกษาตัวละคร การศึกษาเชิงสังคม การศึกษาโดยใช้แนวคิดหลังสมัย ใหม่ และการศึกษาเจตคติของคนในสังคม โดยการวิจัยองค์ประกอบวรรณกรรมมีมากที่สุด นอกจากนี้ พบว่านักวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่หลากหลาย ทั้งวิจัยเชิงเอกสารและคุณภาพ การวิเคราะห์ในเชิงสหศาสตร์ รวมถึงความพยายามนำแนวคิดหลังสมัย ใหม่มาใช้มากกว่าในอดีต นอกจากนี้ประกอบ มีโคตรกอ และสุวิน ทองปั้น (2563) ได้ศึกษาปรัชญาภาษาในวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน พบว่าปรัชญาภาษาในวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน กล่าวคือ ภาษาเป็นรากฐานของความ มั่นคงและยั่งยืนทางขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชนท้องถิ่น

อีสาน ที่ถูกถ่ายทอดผ่านอารมณ์ความคิดและความรู้สึกให้ผู้อ่านผู้ฟังเกิดอารมณ์และความรู้สึกนั้น ๆ ตามไปด้วย ภาษาทางวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานจึงถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตให้ วิถีท้องถิ่นอีสาน เป็นตัวกำหนดความเป็นไทยอีสานอย่างแท้จริง ทั้งยังเป็นการรักษาวิถีชีวิต ของความเป็นชุมชนท้องถิ่นอีสานอันเป็นความเชื่อ ค่านิยม คตินิยม ศิลปะ และการดำเนิน ชีวิตในแบบชุมชนท้องถิ่นอีสาน และการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมให้ลูกหลาน รุ่นหลังได้นำไปประพุดติปฏิบัติ ได้แก่ วรรณกรรมทางศาสนา นิทาน บทเพลง สุภาษิต และ คติธรรม พิธีกรรม โหราศาสตร์ ตำรายาต่างๆ หมอลำ กาพย์ กลอน เป็นแบบแห่งการประพุดติปฏิบัติของคนอีสานที่เรียกว่า ฮีตคอง และพิธีกรรมทางศาสนา

ทั้งนี้แม้ในศตวรรษที่ 21 โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้หลายคนเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนเอง มีการติดต่อสื่อสารกันทางระบบเครือข่ายสังคมหรือสังคมออนไลน์ การมองข้ามวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวรรณกรรมท้องถิ่นจึงเกิดขึ้นตามกระแสที่เปลี่ยนไป ครูซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญในการเป็นผู้อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงามเอาไว้ก็ค่อนข้างจะมองเห็นคุณค่าของท้องถิ่นต่างกันอย่างออก ทั้งนี้ขาดการบูรณาการเนื้อหาสาระวิชาเข้ากับข้อมูลท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ขาดทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ซึ่งในความเป็นจริงแล้ววรรณกรรมท้องถิ่นไม่ว่าจะถิ่นอีสาน ถิ่นเหนือ ถิ่นใต้ หรือท้องถิ่นภาคกลาง ก็นับเป็นสิ่งที่มีความสามารถส่งเสริมทั้งทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 3R คือ Reading-อ่านออก , (W) Riting-เขียนได้ , (A) Rithmetic มีทักษะในการคำนวณ 7C คือ Critical Thinking and Problem Solving : มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ไขปัญหาได้ Creativity and Innovation : คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดเชิงนวัตกรรม Collaboration Teamwork and Leadership : ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ Communication Information and Media Literacy : ทักษะในการสื่อสาร และการรู้เท่าทันสื่อ Cross-cultural Understanding : ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม กระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม Computing and ICT Literacy : ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และการรู้เท่าทันเทคโนโลยี ซึ่งเยาวชนในยุคปัจจุบันมีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอย่างมากหรือเป็น Native Digital ส่วนคนรุ่นเก่าหรือผู้สูงอายุเปรียบเสมือนเป็น Immigrant Digital แต่เราต้องไม่อายุที่จะเรียนรู้แม้ว่าจะสูงอายุแล้วก็ตาม Career and Learning Skills : ทักษะทางอาชีพ และการเรียนรู้

นอกจากนี้ทักษะอีกทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างในการทำให้ทุกทักษะขับเคลื่อนไปด้วยดีนั่นก็คือ Compassion หรือมีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของทักษะขั้นต้นทั้งหมด และเป็นคุณลักษณะที่เด็กไทยจำเป็นต้องมี ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ได้มุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาระบวนการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม กระบวนการศึกษาธิการจึงเห็นสมควรให้ปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแก่เยาวชนไทย อันได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ด้วยการใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน

สถาบันศาสนา และสถาบัน การศึกษา การปลูกฝังคุณธรรมจึงหมายถึง การจัดสภาพการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของการมีศีลธรรมและจริยธรรมในด้านต่างๆ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ดีงาม

อย่างไรก็ตามแม้ทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งด้านคุณธรรมของนักเรียนข้างต้นจะเป็นสิ่งที่ครูจะต้องพัฒนา ปลูกฝัง และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะแต่ก็ยังพบว่าครูภาษาไทยหลายคนยังไม่สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยการบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นเข้ากับเนื้อหาสาระของตนเองได้เท่าที่ควร ครูขาดแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นมาพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย ได้กล่าวเป็นทำนองเดียวกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานมีความสำคัญสำหรับรายวิชาภาษาเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะเป็นการเสริมทักษะและคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของเอง ผู้เรียนจะซาบซึ้งและตระหนักถึงคุณค่าของวรรณกรรมในท้องถิ่น ตลอดจนมองเห็นรากเหง้าภาษาไทยที่บรรพบุรุษได้สั่งสมมาเป็นเวลานาน แต่ในการนำไปใช้การเรียนการสอนนั้นค่อนข้างจะยุ่งยากเพราะนอกจากขาดองค์ความรู้ด้านข้อมูลท้องถิ่นแล้ว ยังขาดทักษะการออกแบบการจัดการจัดการเรียนรู้โดยการนำวรรณกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ชลธิชา หอมฟุ้ง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ได้ผลการวิจัย ดังนี้ 1. ผลการวิเคราะห์วรรณกรรมมีดังนี้ 1.1) ผลการปริวรรตวรรณกรรมท้องถิ่นพบว่าวรรณกรรมท้องถิ่นต้นฉบับมีข้อความบางอย่างขาดหายและลบเลือนแต่ไม่กระทบกับใจความหลัก 1.2) การวิเคราะห์ตามแนวทางวรรณคดีพบว่า วรรณกรรมท้องถิ่นมีทั้งความงามทางวรรณศิลป์และข้อคิดในการใช้ชีวิต 1.3) การวิเคราะห์ทางคติชนวิทยาพบว่าวรรณกรรมมีบทบาทที่สำคัญในการสอนการปฏิบัติตนและคุณธรรม จริยธรรม และสะท้อนภูมิปัญญา ความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรม การวิเคราะห์ทางจิตวิทยาพบว่าวรรณกรรมส่งเสริมให้บุคคลมี Super Ego ด้านทฤษฎีการเสริมแรงปรากฏทั้งตัวเสริมแรงบวกและตัวเสริมแรงลบและการวิเคราะห์ด้านสังคมวิทยา มีการกล่าวถึงบรรทัดฐานทางสังคม 3 ประเภท ได้แก่ วิถีประชา จารีตประเพณี และกฎหมาย สถาบันทางสังคมปรากฏ 3 สถาบัน คือ ครอบครัว ศาสนา และการปกครอง 2. พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ได้ทั้งหมด 58 แนวทางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทุกแนวทางการเรียนรู้มีค่าประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ เฉลี่ย 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 3. ผลการทดลองใช้และการขยายผล ด้านความพึงพอใจพบว่าทั้งครูและนักเรียนโรงเรียนทดลองและโรงเรียนขยายผลมีความพึงพอใจแนวทางการจัดกิจกรรมในระดับมากที่สุด โดยด้านที่พึงพอใจสูงสุดคือด้านกิจกรรม รองลงมาคือด้านประโยชน์ และรองลงมาคือด้านเนื้อหา ด้านการเกิดขึ้นของความสามารถในศตวรรษที่ 21 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มขยายผลมีความความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนสูงขึ้นทั้ง 4 ด้านตามลำดับ คือ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการใช้วิจารณญาณ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการแก้ปัญหา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ ถนนมิตรภาพ ตำบลบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น (อยู่ในบริเวณโรงเรียนชุมชนบ้านไผ่ยิ่งยงอุทิศ) เป็น

หน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 โดยการรวม 3 หน่วยงาน เข้าด้วยกัน ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการ ประถมศึกษากิ่งอำเภอ ตั้งอยู่ภายในบริเวณ โรงเรียนชุมชนบ้านไผ่ยิ่งยงอุทิศ มีจำนวนสถานศึกษา 208 แห่ง มีศูนย์เครือข่าย 6 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์เครือข่ายซบสมบุญธนีโพธิ์ไชย ศูนย์เครือข่ายสงแดงนา แพง ศูนย์เครือข่ายบ้านไผ่ ศูนย์เครือข่ายบ้านแฮด และศูนย์เครือข่ายเปือยน้อย เปิดสอนระดับ อนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารวมจำนวนทั้งสิ้น 2,023 คน จำนวนนักเรียน 21,836 คน บริบทวัฒนธรรมประเพณีของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นวัฒนธรรมชนบทมีข้อมูลท้องถิ่นอีสานหลากหลาย ทั้งนิทาน พื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน คำผญา คำสอย ในด้านวัฒนธรรมประเพณี มีประเพณีบุญกุ่ม ข้าว ใหญ่ สงกรานต์ บุญบั้งไฟ และประเพณี 12 เดือน

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคติ ธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เมื่อได้ข้อมูลการสังเคราะห์แล้ว จะนำไปใช้ในการพัฒนา แนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคติธรรมสำหรับ นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ให้กับครู ซึ่งครูอาจนำไปแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมและทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนต่อไป

1.2 ปัญหาการวิจัย

1. วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคติธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มี ลักษณะอย่างไร
2. คติธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น อีสานก่อนและหลังเรียนเป็นอย่างไร
3. ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเป็น อย่างไร
4. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น อีสาน เพื่อเสริมสร้างคติธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคติธรรมสำหรับนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21
2. เพื่อพัฒนาคติธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรม ท้องถิ่นอีสาน
3. เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น อีสาน
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคติธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21

1.4 สมมุติฐานการวิจัย

1. คติธรรมของนักเรียนสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
2. ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านข้อมูลที่ศึกษา

ระยะที่ 1

วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานที่ศึกษา

1.1 สังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ตามประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1.นิทานพื้นบ้าน	จำนวน 30	เรื่อง
2.ตำนานพื้นบ้าน	จำนวน 10	เรื่อง
3.เพลงพื้นบ้าน	จำนวน 10	เพลง
4.คำผญา	จำนวน 20	ผญา
5. คำสอย	จำนวน 20	คำสอย
6. ปริศนาคำทาย	จำนวน 20	คำ

ระยะที่ 2

การทดลองใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 500 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ศูนย์เครือข่ายที่ 20 ชับสมบูรณ์ โพธิ์ไชย อําเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน

ระยะเวลาในการวิจัย

มิถุนายน-กรกฎาคม 2565

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลด้านวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน โดยนำมาแยกประเภทตามลักษณะของข้อมูล ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน คำผญา คำสอย และปริศนาคำทาย ซึ่งแต่ละประเภทที่นำมาสังเคราะห์นั้นจะต้องเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับหลักคุณธรรมจริยธรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนต่อไป

คติธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณกรรม ท่องถินอีสานซึ่งเป็นคุณธรรมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียน โดยเป็นการนำคุณธรรม 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ 1) **ขยัน** คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทนไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องควบคู่กับการใช้ปัญญา แก้ปัญหาจนเกิดผล สำเร็จตามความมุ่งหมาย ผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอะไรอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควรเป็นคน สู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง 2) **ประหยัด** คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ 3) **ซื่อสัตย์** คือ ประพฤติตรง ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดภัยจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรง ทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กล คดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง 4) **มีวินัย** คือ การยึดมั่น ในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามในขอบเขต กฎระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศ โดยที่ตนเอง ยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ 5) **สุขภาพ** คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละเอียดละม่อม มีกิจกรรมายาท ที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ ผู้ที่มีความสุขภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่น ทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจใน ตนเอง เป็นผู้ที่มีมารยาท วางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย 6) **สะอาด** คือ ปราศจากความมัวหมอง ทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใส เป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น ผู้ที่มีความสะอาด คือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ ผีกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ 7) **สามัคคี** คือ ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทาง ความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์ ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตน ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จ ลุล่วง แก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ไม่มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทาง วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ 8) **มีน้ำใจ** คือ ความจริงใจ ที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้อ ออาทร เอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละ ความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติ การ เพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นใน ชุมชน

ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่ง ผู้วิจัยได้คัดเลือกให้เหลือทักษะ 3 ทักษะ เพื่อให้สอดคล้องกับวรรณกรรมท่องถินอีสาน ได้แก่ ทักษะ

การแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้วัดได้จากแบบประเมินทักษะดังกล่าว และแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน

ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความคิดของนักเรียนระดับประถม ศึกษาปีที่ 4 - 6 ศูนย์เครือข่ายที่ 20 ชัยสมบุญโพธิ์ไชย อำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ได้ข้อมูลท้องถิ่นอีสานซึ่งเป็นวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ดังนี้ นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน คำผญา คำสอย และปริศนาคำทาย
2. ได้แนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21
3. ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนโดยผ่านการนำวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
4. ได้อนุรักษ์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่น
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคตินิยม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดความคิด

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ก็วิชาการได้กล่าวถึงความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัยดังนี้

ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์การวิจัยเป็นกระบวนการที่ทำให้สามารถสรุปข้อความรู้รวมที่ได้จากการวิจัยที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องในประเด็นวิจัยเดียวกัน ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับลักษณะของปัญหา หรือลักษณะของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน การสังเคราะห์ผลการวิจัยเป็นผลพลอยได้จากการวิจัยที่นอกจากจะทำให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน ยังนับเป็นผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าของนักวิจัยผู้นั้น มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช และคณะ (2531) ได้ให้ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัยโดยสรุปว่าเป็นการนำหน่วยย่อย ๆ หรือส่วนต่าง ๆ ของผลการวิจัยที่เป็นข้อความรู้จากงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องมาประกอบให้เป็นเนื้อเรื่องเดียวกัน

อุทุมพร จามรมาน (2531) ได้ให้ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย โดยสรุปว่าเป็นการนำส่วนย่อยมาประกอบเข้าด้วยกันจนเกิดสิ่งใหม่ขึ้น เช่น การบรรยายความรู้สึกโดยการนำคำต่าง ๆ มาประกอบเข้าด้วยกัน หรือการทำงานบางอย่างจนเกิดผลโดยมาจากการประชุมระดมสมอง หรือการสร้างทฤษฎีใหม่ โดยการเชื่อมโยงทฤษฎีเก่าเข้าด้วยกัน เป็นต้น

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้ให้ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย (research synthesis) ไว้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัย (research synthesis) หรือการปริทัศน์งานวิจัย (research review) เป็นระเบียบวิธีการศึกษาตามระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์เพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ หลายเรื่องมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหรือวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำเสนอข้อสรุปอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยที่ต้องการให้ได้คำตอบที่เป็นข้อยุติ

Cooper and Lindsay (1997) ให้ความหมายการสังเคราะห์งานวิจัย (research synthesis) หรือ การบูรณาการงานวิจัย (research integration) ไว้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะค้นหาความสอดคล้องและพิจารณาความเปลี่ยนแปลงหรือความแตกต่างของผลการศึกษาศึกษา ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน จุดประสงค์ของการสังเคราะห์การวิจัยคือพยายามที่จะบูรณาการงานวิจัยให้ สามารถที่จะสรุปอ้างอิงได้

โดยสรุป การสังเคราะห์การรายงานการวิจัย คือกระบวนการที่นำไปสู่การสร้างข้อสรุปรวมเกี่ยวกับผลการวิจัยในรายงานต่าง ๆ ที่มีการศึกษาภายใต้ประเด็นวิจัยเดียวกัน แต่อาจมีความแตกต่างในวิธีการดำเนินการ หรือแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือสภาพบริบทเงื่อนไขที่ต่างกัน จุดมุ่งหมายของการสังเคราะห์การวิจัย เพื่อให้ได้ข้อความรู้ในเชิงสรุปผลการวิจัยที่มีอยู่กระจัดกระจาย ให้ความชัดเจนและได้ข้อยุติยิ่งขึ้น

ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ใหญ่ คือ (จิรพรรณ บุญสูง. 2545)

1) การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) เป็นการสังเคราะห์งานวิจัย ในลักษณะของการเขียนบรรยายสรุป จัดหมวดหมู่ประเด็นข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยแต่ละเรื่อง โดยบรรยายให้เห็นความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างผลการวิจัยในเรื่องนั้น ๆ

2) การสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) เป็นการใช้ระเบียบวิธีการทางสถิติวิเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อหาข้อสรุปให้เป็นที่ยุติ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ต้องเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่ให้ข้อมูล และค่าสถิติที่เพียงพอต่อการนำมาสังเคราะห์

ความเป็นมาของการสังเคราะห์งานวิจัย

นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2545) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการสังเคราะห์งานวิจัยไว้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) เป็นระเบียบวิธีการศึกษา หาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ มาศึกษาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางสถิติ และนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบปัญหาที่เป็น ข้อยุติ การดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้เป็นสองแบบ แบบแรกเป็นการสังเคราะห์งานวิจัย ในฐานะเป็นงานส่วนหนึ่งของการวิจัย การสังเคราะห์งานวิจัยแบบนี้คือกิจกรรมสำคัญใน การศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนั่นเอง แบบที่สองเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่ เป็นงานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในตัว ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยแบบนี้เป็นประโยชน์ต่อการหา คำตอบปัญหาวิจัยที่เป็นข้อยุติสุดท้ายซึ่งนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงวิชาการ และเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยและสังคมได้อย่างกว้างขวาง

วิธีวิทยาการสังเคราะห์งานวิจัยในระยะแรก เป็นการสังเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพอันเป็นวิธีหนึ่งที่ยังคงใช้กันอยู่ในปัจจุบันด้วย Kulik และ Kulik ระบุว่า การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะที่เป็นการบรรยาย (narration) เริ่มใช้กันมาตั้งแต่คริสต์ทศวรรษที่ 1930 ต่อมาเมื่อนักวิจัยเห็นจุดอ่อนของวิธีการสังเคราะห์แบบบรรยายว่า เป็นวิธีการที่ไม่มีระบบ มี ความเป็นอัตนัยสูง ผลการวิจัยแตกต่างกันตามความสามารถและประสบการณ์ของนักวิจัยผู้ทำ การสังเคราะห์จึงได้พยายามปรับปรุงโดยนำสถิติวิเคราะห์เข้ามาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์

งานวิจัย วิธีวิทยาการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยจึงมีการพัฒนาให้ ดีขึ้นและเป็นระบบ มากยิ่งขึ้น

ความพยายามของนักสถิติในการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ เห็นได้ชัด จากจำนวนวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้รับการพัฒนาขึ้นก่อนที่จะมีการพัฒนาวิธีการวิเคราะห์ อภิ มาณ Kulik และ Kulik สรุปวิธีการสังเคราะห์ที่แตกต่างกันทั้งหมดเป็น 3 วิธี คือ วิธีนับ (counting) ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ วิธีรวมผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ (combining statistical tests) หรือวิธีรวมค่าความน่าจะเป็น (combining probability levels) และวิธีรวมค่าขนาดอิทธิพล (combining treatment effects) ส่วน Hunter และ Schmidt ได้สรุป วิธีการที่แตกต่างกันไว้เป็น 3 วิธีคือ วิธีนับคะแนนเสียงแบบเดิม (traditional vote-counting) วิธี รวมค่าความน่าจะเป็นสะสม (Cumulation of p-values) วิธีนับคะแนนเสียงที่ถูกต้องตามสถิติ (statistically correct vote-counting) ซึ่งแยกเป็นสองวิธีย่อย คือ วิธีการหาระดับนัยสำคัญจากผล การนับคะแนนเสียง (vote-counting method yielding significance level) กับวิธีประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากการนับ คะแนนเสียง (vote counting method yielding estimator of effect size) ส่วน Hedges และ Olkin สรุปวิธีการที่แตกต่างกันไว้ 3 วิธี คือ วิธีนับคะแนนเสียงแบบเดิม (conventional vote-counting) วิธีทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของผลรวม (tests of statistical Significance of combined results) และวิธีการหาค่าประมาณการนับคะแนนเสียง (vote counting estimator) เนื่องจากวิธีการสังเคราะห์ทั้งหมดที่ได้จากการแบ่งประเภทของนักสถิติทั้ง 3 รายดังกล่าวข้างต้น มี บางวิธีที่มีลักษณะใกล้เคียงกันแต่มีชื่อเรียกต่างกัน ดังนั้น นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช (2545) จึงรวมทุกวิธีที่ต่างกันจัดแยกกลุ่ม ใหม่ ได้เป็นวิธีการ สังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณต่างกัน รวม 4 วิธีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นก่อนที่จะมีการพัฒนาวิธีการ วิเคราะห์อภิมาณดังนี้

1) วิธีนับคะแนนเสียงแบบเดิม (Traditional Vote-Counting Methods)

การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณแบบวิธีนับคะแนนเสียง เป็นการ สังเคราะห์งานวิจัยจากการนับความถี่ของผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ การสังเคราะห์ งานวิจัย วิธีนี้เป็น การนำรายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ มาจัดแยกเป็นสามกลุ่ม คือ กลุ่มที่มี นัยสำคัญทาง สถิติและค่าสถิติเป็นบวก กลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติและค่าสถิติเป็นลบ และกลุ่มที่ ไม่พบนัยสำคัญ ทางสถิติ จากนั้นจึงสังเคราะห์โดยการนับความถี่รายงานวิจัยแต่ละกลุ่ม วิธีนับ คะแนนเสียงแบบเดิมมี จุดอ่อนตรงที่มีความลำเอียงเกิดขึ้น เนื่องจากงานวิจัยบางเรื่องมีกลุ่ม ตัวอย่างขนาด ใหญ่ ทำให้ได้ ผลการวิจัยมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าจะมีขนาดอิทธิพลหรือค่า สหสัมพันธ์ต่ำ สิ่งที่เป็นจุดอ่อนอีก อย่างหนึ่งคือ การละเลยสารสนเทศที่เป็นผลการวิจัยที่สำคัญ เพราะการเสนอผลการวิจัยแต่เพียงว่า อิทธิพลของตัวแปรจัดกระทำมีนัยสำคัญเท่านั้น ไม่เพียงพอที่จะทำให้ทราบขนาดอิทธิพลมีมาก น้อยเท่าไร

2) วิธีหาระดับนัยสำคัญจากผลการนับคะแนนเสียง (Vote-Counting Method Yielding Significance Level)

การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณแบบการหาระดับนัยสำคัญจากผล การนับคะแนนเสียง เป็นวิธีที่ใช้หลักทางสถิติว่า เมื่อสมมติฐานศูนย์เป็นจริง หรือเมื่อพารามิเตอร์ ขนาดอิทธิพลมีค่าเป็นศูนย์ ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติในรูปค่าความน่าจะเป็น (p-values) ที่

ได้จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จะมีค่าเกินกว่า 0.50 อยู่ร้อยละ 50 และมีค่าน้อยกว่าหรือ เท่ากับ 0.50 อยู่ร้อยละ 50 ดังนั้น นักสังเคราะห์งานวิจัยจึงสามารถนำสัดส่วนของงานวิจัยที่มีค่า ความน่าจะเป็นเกิน 0.50 มาทดสอบสมมติฐานว่าเกินกว่าค่าที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้การ ทดสอบไบนอมิเยล (binomial test) หรือการทดสอบไคสแควร์ แต่ Hunter และ Schmidt กล่าวว่า วิธีนี้มีจุดอ่อน เนื่องจากเป็นวิธีที่ใช้ไม่ได้เมื่อสมมติฐานศูนย์ในการทดสอบงานวิจัยแต่ละเรื่อง เป็นเท็จ และเป็นวิธีที่ไม่ให้สารสนเทศเกี่ยวกับขนาดอิทธิพล

3) วิธีการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากผลการนับคะแนนเสียง (Vote-Counting Method Yielding Estimator of Effect Size)

จากจุดอ่อนของการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีนับคะแนนเสียงแบบเดิม นักสถิติจึงได้ปรับปรุงวิธีการนับคะแนนเสียงให้ดีขึ้น ให้สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพล (effect size) ได้ Hedges และ Olkin ได้สร้างตารางสำเร็จสำหรับประมาณค่าพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพล เมื่อทราบจำนวนงานวิจัยที่ให้ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติแล้วมีนัยสำคัญทางบวก และได้ สร้างสูตรการประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสำหรับการประมาณค่าช่วงความเชื่อมั่น (confidence interval) ของพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลด้วย การประมาณค่าช่วงความเชื่อมั่นนี้ใช้ทั้ง การแจกแจงแบบโค้งปกติ และการแจกแจงแบบไคสแควร์ Hedges และ Olkin ได้พัฒนาสูตรการ ประมาณค่าขนาดอิทธิพล และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พร้อมทั้งสูตรการประมาณค่าช่วงความ เชื่อมั่นด้วยทั้ง กรณีที่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทุกเรื่องมีขนาดเท่ากัน และมีขนาด ไม่เท่ากัน นอกจากนี้ Hedges และ Olkin ยังได้สรุปไว้ด้วยว่า วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยแบบนับ คะแนนเสียงที่ปรับปรุงให้มีการประมาณค่าพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลเมื่อกกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย มีขนาดแตกต่างกัน เป็นวิธีการคล้ายกับการวิเคราะห์โมเดลการตอบสนองข้อสอบ (Item Response Model)

Hunter, Schmidt, Hedges และ Olkin ได้ยกตัวอย่างแสดงให้เห็นการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากผลการนับคะแนนเสียง สำหรับตัวอย่างของ Hedges และ Olkin คือ ถ้ามี งานวิจัย 7 เรื่อง ซึ่งทุกเรื่องมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมขนาด 30 คนเหมือนกัน ในจำนวน 7 เรื่องนี้ให้ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติมีนัยสำคัญ 2 เรื่อง จะประมาณค่าขนาดอิทธิพลได้ จากสัดส่วน $2/7 = 0.29$ เมื่อใช้ตารางสำเร็จรูปของ Hedges และ Olkin ได้ค่าประมาณขนาด อิทธิพลเท่ากับ -0.15 และค่าประมาณช่วงความเชื่อมั่นประมาณค่าตามการแจกแจงแบบโค้ง ปกติและแบบไคสแควร์เท่ากับ $(-0.69, 0.05)$ และ $(-0.37, 0.02)$ ตามลำดับ การประมาณค่า ตามตัวอย่างนี้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นว่า กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยทุกเรื่องมีขนาดเท่ากัน ในกรณีที่ กลุ่มตัวอย่างจากงานวิจัยมีขนาดไม่เท่ากัน ต้องใช้วิธีคำนวณหาค่าเฉลี่ยเรขาคณิตให้ได้ขนาดกลุ่ม ตัวอย่างก่อน

เนื่องจากวิธีนี้เป็นการประมาณค่าโดยใช้สารสนเทศน้อยมาก คือใช้แต่เพียงสัดส่วนจำนวนงานวิจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น และค่าประมาณที่ได้จะมีความถูกต้องมากขึ้นก็ ต่อเมื่อมีงานวิจัยเป็นจำนวนมากเท่านั้น จึงทำให้วิธีการสังเคราะห์แบบนี้ไม่เป็นที่นิยมใช้ใน ปัจจุบัน Hunter และ Schmidt กล่าวว่า วิธีนี้อาจมีประโยชน์ในกรณีที่นักสังเคราะห์งานวิจัยไม่ สามารถประมาณค่าขนาดอิทธิพลด้วยวิธีอื่นได้เพราะข้อมูลในการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ไม่ ครบถ้วน

4) วิธีรวมค่าความน่าจะเป็น (Cumulative of p-values)

การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณแบบรวมค่าความน่าจะเป็น เป็นการนำค่าความน่าจะเป็นซึ่งเป็นดัชนีมาตรฐานไม่มีหน่วย มารวมกันด้วยวิธีการทางสถิติ โดยทั่วไปใช้ การรวมกันด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย นักสถิติศึกษาการแจกแจงของค่าเฉลี่ยความน่าจะเป็นที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและสร้างสูตรสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานว่า ค่าเฉลี่ยพารามิเตอร์ความน่าจะเป็นแตกต่างจากศูนย์หรือไม่ Hedges, Hedges, Olkin, และ Rosenthal ได้สรุปว่า มีวิธีการที่ได้รับการพัฒนาโดยนักสถิติหลายคน วิธีแรกได้แก่ วิธีของ L. H. c. Tippett พัฒนาเมื่อ ค.ศ.1931 วิธีนี้ปรับปรุงโดย B. Wilkinson เมื่อ ค.ศ.1951 โดยใช้ค่า ความน่าจะเป็นต่ำสุดมา รายงานและทดสอบว่าภายใต้สมมติฐานศูนย์ว่าขนาดอิทธิพลไม่แตกต่าง จากศูนย์นั้น ค่าความน่าจะเป็นต่ำสุดมีค่าน้อยหรือมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด วิธีที่สอง คือ วิธีของ E. s. Eddington พัฒนาเมื่อ ค.ศ.1972 โดยใช้การหาผลรวมค่าความน่าจะเป็นจาก งานวิจัยทุกเรื่อง แล้วตรวจสอบค่าความน่าจะเป็นที่ได้กับระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ Hedges และ Olkin กล่าวว่า วิธีนี้มีจุดอ่อน เพราะงานวิจัยที่มีค่าความน่าจะเป็นสูงมากเพียงเรื่องเดียวจะ ทำให้เกิดความลำเอียงได้เมื่อค่าความน่าจะเป็นจากงานวิจัยส่วนใหญ่มีค่าต่ำ วิธีที่สาม คือ วิธีอินเวอร์สไคสแควร์ (inverse Chi-square method) ของ R. A. Fisher พัฒนาเมื่อ ค.ศ.1932 โดย สังเคราะห์ค่าความน่าจะเป็นจากการหาผลคูณของค่าความน่าจะเป็นและทดสอบด้วยค่าสถิติไคส แควร์ วิธีที่สี่ คือวิธีของ K. Pearson พัฒนาเมื่อ ค.ศ.1933 โดยการนำค่าความน่าจะเป็นของ ความเชื่อมั่นในรูป $(1 - p)$ จากงานวิจัยทุกเรื่องมาหาผลคูณ แล้วตรวจสอบผลที่ได้ Hedges และ Olkin ระบุว่า วิธีการของ Fisher มีอำนาจการทดสอบสูงกว่าวิธีการของ Pearson วิธีที่ห้า คือ วิธี อินเวอร์สโนร์มัล (inverse normal method) ของ T. Liptak พัฒนาเมื่อ ค.ศ.1958 โดยปรับค่า ความน่าจะเป็นให้เป็นคะแนนมาตรฐานที่มีการแจกแจงปกติ นำมาหาค่าเฉลี่ยซึ่งหาได้ทั้งแบบถ่วง และไม่ถ่วงน้ำหนัก แล้วทดสอบด้วยค่าสถิติซี วิธีสุดท้ายคือวิธีโลจิท (logit method) ของ E. O. George พัฒนาเมื่อ ค.ศ.1977 โดยเปลี่ยนค่าความน่าจะเป็นให้อยู่ในรูปโลจิท (logit) แล้วทดสอบด้วยค่าสถิติซี วิธีการรวมค่าความน่าจะเป็นเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเหล่านี้ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน และไม่มีข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าพารามิเตอร์ เพราะทุกวิธีเป็นการทดสอบนัยสำคัญ แบบสถิตินั้นพาราเมตริก แต่ยังมีจุดอ่อน เนื่องจากผลการสังเคราะห์ไม่ให้ค่าประมาณขนาด อิทธิพล และในกรณีที่มีงานวิจัยเพียงเรื่องเดียวมีพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลไม่เท่ากับศูนย์ทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่ถูกต้องได้ จะเห็นได้ว่าข้อค้นพบจากงานวิจัย หรือค่าสถิติที่เป็นผลการวิจัยที่ ใช้สำคัญการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณช่วงก่อนที่จะมีการวิเคราะห์ห่อภิมาณนั้นมีอยู่ 2 แบบ ดังนี้

ค่าสถิติแบบแรก คือ ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ซึ่งแยกเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติทางบวก กลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติทางลบ และกลุ่มที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การเสนอผลการสังเคราะห์ทำในรูปการแจกแจงความถี่ของงานวิจัยตามกลุ่มทั้งสามกลุ่ม เนื่องจากผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่ามีหรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้นขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนั้น การสังเคราะห์งานวิจัยแบบนี้จึงไม่เป็นที่นิยมใช้ในปัจจุบัน

ค่าสถิติแบบที่สอง เป็นดัชนีมาตรฐานที่เป็นผลการวิจัย คือ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ หรือค่าความน่าจะเป็น (probability value หรือ p-value) ของค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน

ทางสถิติเพื่อตอบปัญหาวิจัย ถ้าผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติสูง ค่าความน่าจะเป็นมีค่าต่ำมาก ค่าความน่าจะเป็นมีช่วงพิสัย ตั้งแต่ 0.00 ถึง 1.00 จัดว่าเป็นค่าสถิติที่เป็นมาตรฐานไม่ขึ้นกับค่าของตัวแปร แต่ยังขึ้นกับขนาด ของกลุ่มตัวอย่าง ดัชนีมาตรฐานแบบนี้จึงไม่เป็นที่นิยมใช้ในปัจจุบัน

ความพยายามของนักสังเคราะห์งานวิจัยในการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ ช่วงก่อนที่จะมีการพัฒนาวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณนั้น ให้ความสำคัญกับผลการทดสอบ สมมติฐานทางสถิติก่อน จากนั้นจึงพยายามแก้จุดอ่อนของผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการนำ ระดับนัยสำคัญทางสถิติหรือค่าความน่าจะเป็นมาใช้ในการสังเคราะห์ ในระยะหลังนักวิจัย ตระหนักว่า ข้อค้นพบสำคัญของงานวิจัยคือ ขนาดอิทธิพล จึงได้พัฒนาวิธีการสังเคราะห์โดยการ ประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยและพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการรวมค่าขนาด อิทธิพลอันเป็นต้นกำเนิดของการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

แม้ว่านักวิจัยจะได้เริ่มใช้หลักการวิเคราะห์ห่อภิมาณมาตั้งแต่ช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 แต่นักวิจัยเหล่านั้นใช้หลักการวิเคราะห์ห่อภิมาณเพื่อตอบคำถามวิจัยของตน โดยมีได้เจตนาพัฒนาวิธีการให้เป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย Hunter และ Schmidt สรุปว่า การวิเคราะห์ ห่อภิมาณเริ่มใช้ในสาขาวิทยาศาสตร์การเกษตรก่อน ต่อมาใน ค.ศ.1933 นักวิจัยจึงเริ่มใช้หลักการ วิเคราะห์ห่อภิมาณ ในสาขาสังคมศาสตร์ โดย R. L. Thorndike ได้สังเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความ เชื่อมั่นของมาตรวัด เขาวนปัญญาจากงานวิจัย 36 เรื่อง และปรับแก้ความคลาดเคลื่อนจากกลุ่ม ตัวอย่าง วิธีการดังกล่าว นับเป็นรากฐานของการวิเคราะห์ห่อภิมาณในปัจจุบัน ต่อมามีนักวิจัยอีก หลายคนได้ใช้หลักการวิเคราะห์ห่อภิมาณ เช่น E. E. Ghiselli, R. Rosenthal ได้สังเคราะห์ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากงานวิจัย โดยการหาค่าเฉลี่ยเมื่อปี.ศ.1961 จะเห็นได้ว่านักวิจัย เหล่านี้ใช้หลักการวิเคราะห์ห่อภิมาณ เพื่อสังเคราะห์ค่าสถิติตอบคำถามวิจัยของตน โดยมีได้เจตนา พัฒนาการสังเคราะห์งานวิจัยโดยตรง

ช่วงคริสต์ทศวรรษที่ 1960 เป็นช่วงเวลาที่นักวิจัยเริ่มต้นพัฒนาวิธีการสังเคราะห์ งานวิจัย โดยการสังเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพล นับเป็นช่วงเวลาที่วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ ได้รับความสนใจมากขึ้น และมีการพัฒนาวิธีการให้ดีขึ้น Kulik และ Kulik สรุปว่า นักวิจัยที่พัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ อันเป็นต้นแบบของการวิเคราะห์ห่อภิมาณต่างก็ได้ บัญญัติศัพท์สำหรับวิธีการสังเคราะห์ที่พัฒนาขึ้นอย่างหลากหลาย เช่น การสังเคราะห์งานวิจัย (synthesis of research) การบูรณาการงานวิจัย (research integration) การวิจัยงานวิจัย (research of research) การรวมผลงานวิจัย (cumulation of research results) การปริทัศน์เชิง ปริมาณงานวิจัย (quantitative review of research) และ การปริทัศน์งานวิจัย (research review) เป็นต้น แต่ G. V. Glass เป็นนักวิจัยคนแรกที่บัญญัติศัพท์คำว่า Meta-Analysis ขึ้นใช้ โดยได้ นำเสนอในปาฐกถางานประชุมประจำปี สมาคมนักวิจัยการศึกษาอเมริกันในฐานะประธานการประชุม นับแต่นั้นมา นักวิจัยทั่วไปต่างยอมรับและนิยมใช้ศัพท์คำนี้กันอย่างแพร่หลายมาจนถึง ปัจจุบัน

ขั้นตอนของการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยมีขั้นตอนเหมือนกับการทำงานวิจัย โดยทั่วไปประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2530)

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อปัญหา การสังเคราะห์งานวิจัยเริ่มจากการกำหนดปัญหา การวิจัยที่มีปัญหาอย่างน้อย 2 ปัญหา นักวิจัยมักจะสนใจและทำวิจัยในปัญหาที่มีคุณค่าและเป็น ปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบที่แน่ชัด การสังเคราะห์งานวิจัยจะทำได้ดีก็ต่อเมื่อมีรายงานการวิจัยใน ปัญหาที่ใกล้เคียงกัน และมีหลายเรื่องที่ให้ผลแตกต่างกัน จึงจะเหมาะสมที่จะทำการสังเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา เมื่อกำหนดหัวข้อปัญหาแล้ว นักสังเคราะห์งานวิจัย ต้อง นิยามปัญหาให้ชัดเจน ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเพื่อเป็นการ กำหนด แบบแผนและสมมติฐานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การเสาะค้น คัดเลือก และรวบรวมงานวิจัย การดำเนินการขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ

1) การเสาะค้นงานวิจัย นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องค้นคว้า และเสาะแสวงหา งานวิจัย ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำหนดไว้ การเสาะค้นงานวิจัยส่วนใหญ่จะหาได้จาก เอกสาร เช่น รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความย่อ วิทยานิพนธ์ วารสาร ดัชนีค้นวารสาร เป็นต้น

2) การคัดเลือกงานวิจัย นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องอ่าน ศึกษา และตรวจสอบ งานวิจัย แต่ละเรื่องอย่างละเอียด ต้องสร้างเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ ดี มีความ เกี่ยวข้องภายในและความเที่ยงตรงภายนอกสูงตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

3) การรวบรวมผลงานวิจัย อาจใช้การจดบันทึก การถ่ายเอกสาร หรือการกรอก แบบฟอร์มก็ได้ ทั้งนี้ นักวิจัยต้องใช้ความระมัดระวังเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง เชื่อถือได้ และครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัย ขั้นนี้เน้นการจัดกระทำและวิเคราะห์ ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยผลการวิจัยรายละเอียดลักษณะและวิธีการวิจัยจากงานวิจัย ทั้งหมด เพื่อ สังเคราะห์หาข้อสรุปที่เป็นข้อยุติและทดสอบว่าสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือไม่ จากนั้นจึง แปลความหมายผลการวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 การเสนอรายงานผลการสังเคราะห์งานวิจัย การเขียนรายงานการ สังเคราะห์ งานวิจัยมีหลักการเช่นเดียวกับการเขียนรายงานการวิจัยโดยทั่วไป นักสังเคราะห์ งานวิจัยต้องเสนอ รายละเอียดวิธีการดำเนินงานทุกขั้นตอนพร้อมทั้งข้อสรุปข้อค้นพบ และ ข้อเสนอแนะจากการ สังเคราะห์งานวิจัยโดยใช้ภาษาที่ถูกต้องและชัดเจน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

ความหมายของวรรณกรรม

คำ "วรรณกรรม" นี้ ใช้เป็นครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2475 ซึ่งหมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้นทั้งหมด จะใช้รูปแบบใดหรือเพื่อความมุ่งหมายใดก็ได้ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น บทละครพูด บทละครรำ สารคดี บทความ ตำรา ข่าว ประกาศแจ้งความ ฉลากยา คำอธิบายวิธีใช้ต่างๆ ฯลฯ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 1)

ความเป็นมาของวรรณกรรมอีสาน

ชาวอีสานกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว ได้สืบทอดวัฒนธรรมกลุ่มแม่น้ำโขงร่วมกับชาวล้านช้างมา ตั้งแต่อดีต ฉะนั้นจึงมีลักษณะร่วมกันอยู่มากทางด้านวรรณกรรม ตัวอักษร ตลอดจนภาษาพูด โดย

เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดแล้วพบว่าภาษาอีสานกับภาษาลาวมีความคล้ายคลึงกันมาก จนเกือบเป็นภาษาเดียวกัน จะต่างกันที่สำเนียงเพี้ยนกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ในการสืบทอดวัฒนธรรมด้านวรรณกรรมและตัวอักษรนั้น พบว่าอาณาจักรล้านช้าง ได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอาณาจักรล้านนาในสมัยราชวงศ์มังราย ดังปรากฏในพงศาวดารล้านช้างและพงศาวดารโยนก กล่าวไว้ว่า ในสมัยพระเจ้าโพธิสารราชแห่งล้านช้างเมืองแก้วได้ไปเผยแพร่พระธรรมในอาณาจักรล้านช้างเมื่อ พ.ศ. 2066

ที่มาของวรรณกรรมอีสาน

สืบเนื่องจากข้อสันนิษฐานเดิมเกี่ยวกับที่มาของเพลงลูกทุ่งอีสาน ซึ่งยังไม่สามารถหาข้อ ยุติหรือข้อสรุปได้ว่า เรื่องเพลงลูกทุ่งอีสานมีที่มาจากที่ไหนหรืออย่างไรกันแน่ โดยเฉพาะ แหล่งที่มาจากครูเพลงทางภาคอีสาน ในเมื่อยังไม่แน่ใจในข้อสันนิษฐานที่ผู้ศึกษาสนใจ ใหญ่เข้าใจ ก็ได้มีผู้รู้บางท่านมีข้อสันนิษฐาน ใหม่เกี่ยวกับที่มาของวรรณกรรมอีสานเรื่องเพลงลูกทุ่งอีสาน โดย มีข้อสันนิษฐาน ใหม่ดังนี้

1) ไม่ได้มาจากครูเพลงทางภาคกลาง

2) มาจากหมอลำเรื่องต่อกลอนและหมอลำเพลิน

3) เป็นนิทานพื้นบ้านที่แอบอ้างขาดกโดยเรื่องราวในนิทานมาจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ กล่าวคือเนื้อหาเป็นการนำเอาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ล้านช้าง สมัยที่มีข้อ ขัดแย้งภายในราชวงศ์หลายยุคหลายสมัยมาเขียน และนำเอาคตินิยมเรื่องธรรมราชามาเป็นแก่นเรื่อง คล้ายกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ ซึ่งยุคนี้ผู้ฟังเพลงลูกทุ่งหันมาสนใจเพลงลูกทุ่งหมอลำ ซึ่งตรงกับ ช่วงที่เพลงลูกทุ่งกำลังได้รับความนิยมน้อย

เนื้อหาของวรรณกรรมอีสาน หรือรูปแบบการประพันธ์ เหตุผลที่ตั้งข้อสันนิษฐานเช่นนี้ เพราะโครงเรื่องหรือภาษาเป็นสำนวนอีสาน มีโครงเรื่องคล้ายเพลงลูกทุ่งหรือหมอลำวรรณกรรม ของล้านช้าง ซึ่งคำว่าลูกทุ่งอีสานนี้ แวง พลังวรรณ สันนิษฐานว่ามาจากการที่ชาวอีสานได้หลั่งไหล กันเข้ากรุงเทพจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สังคมชาวอีสานในกรุงเทพฯ เป็นปึกแผ่นขึ้นโดยพื้นฐานจาก ความเป็นคนจากพื้นเพเดียวกัน มีความรู้สึกห่วงหาอาลัยถิ่นเกิดเหมือน ๆ กันและความโหยหา ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมเหมือน ๆ กันพลังความเป็นอีสานได้กลายเป็นพลังขับและเป็นปัจจัยที่เอื้อรองรับและอุ้มชูการก่อเกิดของเพลงลูกทุ่งมิติ ใหม่ ที่มีรูปแบบ เนื้อหาและรับใช้ชีวิตคนพลัดบ้าน ปรากฏการณ์เหล่านี้ล้วนเป็นแรงเสริม และมีส่วนช่วยหนุนให้ศิลปินอีสานได้สร้างสรรค์งานที่พวกเขา ภูมิใจที่จะเรียกขานว่า “เพลงลูกทุ่งอีสาน”

เมื่อพิจารณาพัฒนาการของดนตรีและการสื่อสารของมนุษย์ ไม่ว่าจะในวัฒนธรรมของชนชาติใดก็必将เห็นความเชื่อที่เกี่ยวกับอำนาจของเสียงดนตรีนั้น มีทั้งที่ดีเกี่ยวเนื่องกับความดีและความชั่วร้าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การนำสัญลักษณ์แห่งเสียงดนตรีสื่อสารออกไปอย่างไร ดังจะเห็นได้จากวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ของสุนทรภู่ซึ่งท่านได้ให้ความสำคัญถึงพลังอำนาจของดนตรี เสียงปี่ ของพระอภัยมณี สามารถเลือกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ตั้งแต่ กล่อมให้หลับให้หลงรัก คลาย โกรธ สงบศึกสงคราม หรือแม้กระทั่งใช้เป็นอาวุธสังหาร ทรมานให้ผีเสื้อสมุทรขาดใจตาย

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งที่เหมือนกันในทุกชนชาติ จะพบว่าการพัฒนาการของดนตรี มักจะมีความผูกพันกับศาสนา โดยเฉพาะอำนาจของเสียงดนตรีในส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับความดี

เสียงดนตรีสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวจิตใจ และเมื่อผสมผสานท่วงทำนอง ดนตรีเข้ากับคำร้องหรือบทเพลงแล้วก็จะมีประโยชน์ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากการใช้ประโยชน์ในด้านศาสนา ในยุคสมัยต่อมาเพลงก็มีอรรถประโยชน์ที่จะประยุกต์ใช้ใน ด้านต่าง ๆ ของสังคมมากขึ้น เช่นใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง เพื่อการศึกษา เพื่อความบันเทิง หรือไปจนกระทั่งเพื่อสร้างผลกำไรในยุคสมัยที่เพลงกลายเป็นสินค้าหรือพาณิชย์ศิลป์

ในการจำแนกประเภทของวรรณกรรมที่ใช้ในการสื่อความหมาย อาจพิจารณาได้จากคุณลักษณะของดนตรีที่มีพัฒนาการจากความเรียบง่ายไปสู่ความซับซ้อน นับตั้งแต่รูปแบบที่เรียบง่ายที่สุดของการขับร้องที่มีเพียงแนวทำนองเดียวโดยปราศจากเครื่องดนตรีใด ไปสู่การเป็นผลงานศิลปะที่มีความซับซ้อนของการเรียบเรียงเสียงประสาน มีการใช้เครื่องดนตรีนับร้อยชิ้นเพลงหรือดนตรีทั้งหลายในโลกจึงอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ใหญ่ คือ

1) ดนตรีพื้นบ้าน (Folk Music) ลักษณะของดนตรีพื้นบ้าน คือ ดนตรีที่มีมาแต่ดั้งเดิมในกลุ่มสังคมทุกกลุ่มทั่วโลก ดนตรีพื้นบ้านมักจะเป็นเพลงที่มีการร้องประกอบเป็นส่วนมาก จึงเรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า “เพลงพื้นบ้าน” หรือ Folk Song

2) ดนตรีศิลปะ (Art Music) ได้แก่ ดนตรีที่ประพันธ์ขึ้นอย่างตั้งใจ โดยผู้ประพันธ์ เพลงศึกษาเพลง ศึกษาดนตรีมาอย่างมีระเบียบแบบแผนดนตรีประเภทนี้เป็นการสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อให้เห็นถึงความสวยงามของศิลปะดนตรีซึ่งเป็นศิลปะ ดนตรีประเภทนี้ ได้แก่ ดนตรี ตะวันตก (Western Music) ที่รู้จักกันในนามของดนตรีคลาสสิก (Classical Music) และดนตรี ประจำชาติต่าง ๆ ที่เรียกว่า Traditional Music

ครูสุรินทร์ ชื่อจริงว่า ชานนท์ ภาคศิริ เป็นชาวจังหวัดอานาจเจริญเพลงของ ครูสุรินทร์ นั้นมีอยู่มากมายเช่น เพลง หนาวลมที่เรณู ที่ ศรีศิริ ศรีประจวบ ร้องนั้นรู้ว่าครูสุรินทร์แต่ง แต่ไม่รู้มาก่อนเลยว่าตอนแต่งเพลงนี้ครูสุรินทร์ ไม่เคยไป อ.เรณูนคร จ.นครพนม เพียงที่เฉียด ๆ ไปงาน พระธาตุพนมเท่านั้น สมัยนั้นเรณูนคร ยังเป็นเพียงตำบล ยังไม่ได้เป็นอำเภออย่างปัจจุบันนี้ เรณูนคร นั้นเป็นเมืองที่มีผู้คนชาวผู้ไทยอยู่มากไปจนถึงจังหวัดสกลนคร ในเนื้อเพลงมีเขียนถึง

ดูอุร้อยให้ไม่คลายหนาวได้หรือหนา
ห่าน้องพี่ต้องหนาวหนักอรุณคายนับเวลา
จะกลับมาบอโอรักเก่า ...

อุ เป็นน้ำเมาอย่างหนึ่งซึ่งหมักด้วยกลีบและปลายข้าวใส่ไว้ในไห เวลาจะกินก็เติมน้ำ แล้วเจาะไม้ดู ไม่ใช่เฉพาะที่เรณูนคร-นครพนมหรือครบุรีที่ ทางเหนือก็มีเยอะ ที่ฝั่งลาวก็มีหลาย ดูไปดูไปสลับกันดู เมาไม่รู้ตัว เมาเป็นเงียบ ๆ พอมีน ๆ อีกเพลงของครูสุรินทร์ ภาคศิริ ที่ คุณศักดิ์ สยาม เพชรชมพู ร้อง คือเพลง ฟุ้งกลาร้องไห้เพลงนี้โด่งดังมาก เป็นเพลงช้าหวานปนเศร้า และเล่าถึง ฟุ้งกลาร้องไห้ แผ่นดินอีสานเป็นพื้นที่กว้าง พอบอกว่า “ฟุ้งกลาร้องไห้” คนก็คิดถึง ความแห้งแล้งกันดาร ก็ไปคิดถึงหน้าแล้ง ไม่คิดถึงหน้าฝนต้นไม่กำลังสีเขียว ต้นหนาวไปไม่กำลังผลัดใบเปลี่ยนสี

ทะเลกว้าง ใหญ่ได้กลายเป็นท้องฟุ้งฟุ้งอันกว้าง ใหญ่ไพศาลจนมองสุดลูกหูลูก ตา มองเห็นขอบฟุ้งจดขอบฟ้าประหนึ่งว่าทองดูทะเล ตำนานเรื่องฟุ้งกลาร้องไห้ นี้ว่าเป็นตำนาน ที่มีความใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุดเพราะตรงกับข้อสันนิษฐานทางภูมิศาสตร์กล่าวว่า บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดิน 2 แอ่ง เป็นที่ต่ำ มีบ่อ หนอง บึงหรือมีน้ำท่วม ถึงใน

ฤดูฝน แอ่งแผ่นดินตอนล่างมีอาณาเขตกว้างขวางคือ แอ่งโคราชมีแม่น้ำมูลและสาขา ใหญ่น้อย คือ ลำชี ลำน้ำพอง ลำปาว ไหลผ่านลงสู่แม่น้ำโขงทางด้านตะวันออก แต่แม่น้ำเหล่านี้โดยเฉพาะแม่น้ำมูลไหลลงสู่แม่น้ำโขงไม่สะดวกเพราะพื้นดินตรงกลางเป็นแอ่งดังกล่าวทำให้บริเวณนี้ มีน้ำขัง ตลอดฤดูน้ำเกิดน้ำท่วมล้นฝั่งแทบทุกปี บริเวณทุ่งราบที่กว้างขวางเป็นแอ่งนี้ ได้แก่ ทุ่งกุลาร้องไห้ ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ยโสธร พอถึงหน้าแล้งน้ำจะแห้งระเหยไป จนกลายเป็นทุ่งโล่ง ดินกร่อย ทำการเพาะปลูกไม่ได้ มีแต่ป่าละเมาะขึ้นประปราย หญ้าที่ขึ้นก็ใช้เลี้ยงสัตว์ไม่ได้ พอถึงหน้าน้ำที่มีน้ำท่วมเต็มบริเวณถึงกับมีการจับปลากันได้มีผู้สันนิษฐานว่าเมื่อ หลาย พันปีมาแล้วบริเวณนี้เคยเป็นทะเลมาก่อน

นิทานทุ่งกุลาร้องไห้ เมื่อทะเลอันกว้างใหญ่ไพศาลได้กลายสภาพมาเป็นท้องทุ่งอันกว้างใหญ่ ทำให้มองเห็นดินแดนขอบฟ้ามาแล้วเป็นเวลานานเท่าไรไม่มีใครสามารถจะบอกได้แต่คน เฒ่าคนแก่ได้เล่าสืบต่อกันมา ว่าเมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว ได้มีการไปมาค้าขายติดต่อกับพ่อค้าต่างบ้าน ต่างเมือง ทั้งที่ใกล้เคียงและห่างไกลกัน มีพ่อค้าหาบสินค้าที่veyorขายไปตามหมู่บ้านแถบทุ่งกว้างนี้เป็นประจำโดยเฉพาะในฤดูแล้ง

บรรดาพ่อค้าที่มาค้าขายในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ นี้ ได้มีพ่อค้าพม่าเผ่าหนึ่งมีชื่อว่า เผ่ากุลา ได้นำสินค้าแร่ขาย และมากันเป็นหมู่ ๆ ละ 20 - 30 คน สินค้าที่นำมาขายได้แก่ สีย้อมผ้า เข็ม แพร พรหม ยาสมุท ไพโร เครื่องถมซึ่งสานด้วยไม้ไผ่ทาร์กลองสี ลวดลายสวยงาม เป็นกล่องคล้าย กระติบข้าวเหนียว ชาวบ้านนิยมซื้อไว้ใส่บุหรืและหมากพลูเวลาเดินทางไปไหนมาไหน พวกพ่อค้า

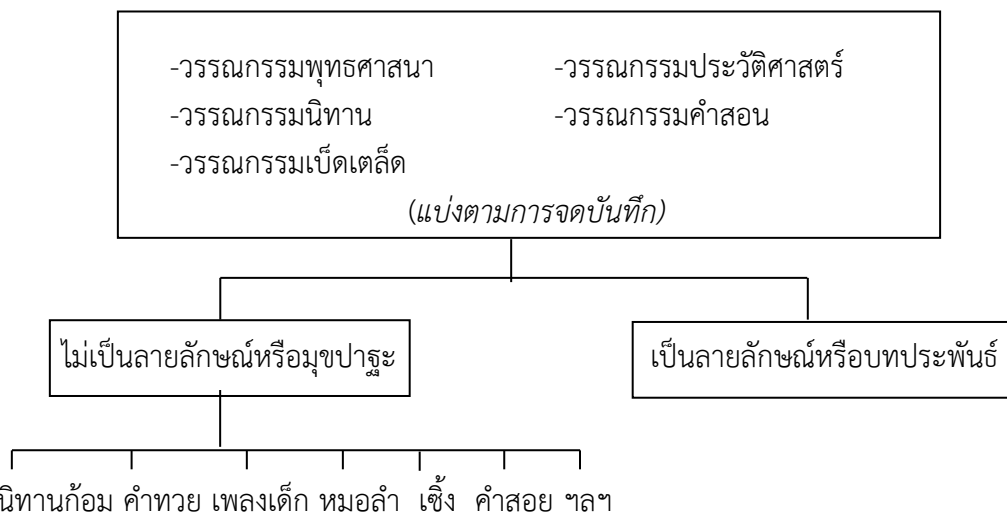
ประเภทของวรรณกรรมอีสาน

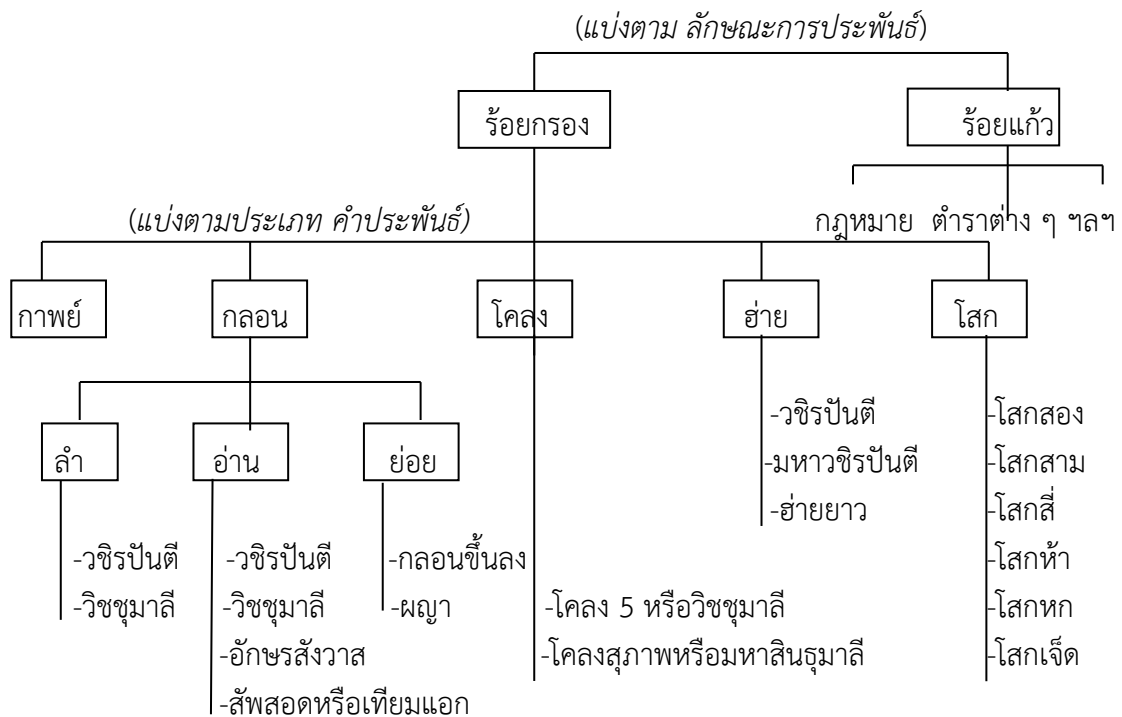
วรรณกรรมอีสานมีการแบ่งหลายลักษณะ หลายประเภท ตามที่แสดงในภาพแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพแผนภูมิ 1 โครงสร้างประเภทของวรรณกรรมอีสาน

วรรณกรรมอีสาน

(แบ่งตามเนื้อหาสาระ)

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วรรณกรรมอีสานแบ่งได้หลายลักษณะ กล่าวคือ ถ้าแบ่งตามเนื้อหาสาระ แบ่งเป็น วรรณกรรมทางพุทธศาสนา วรรณกรรมประวัติศาสตร์ วรรณกรรมคำสอน วรรณกรรมนิทาน และ วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด (ธวัช ปุณโณทก. 2544 ข : 4-20) ถ้าแบ่งตามการจดบันทึก มี 2 ประเภท ได้แก่ วรรณกรรมที่ไม่เป็นลายลักษณ์หรือแบบมุขปาฐะ และวรรณกรรมที่เป็นลายลักษณ์หรือบทประพันธ์ ถ้าแบ่งตามลักษณะการประพันธ์ แบ่งเป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง (มนัส สุขสาย. 2544 ก) ประเภทร้อยกรองสามารถแบ่งตามประเภทคำประพันธ์ เป็น 5 แบบ คือ กาพย์ กลอน โคลง ฮ้าย และโสก (มหาศีลา วีรวงศ์. 2539) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วรรณกรรมไม่เป็นลายลักษณ์หรือมุขปาฐะ เป็นวรรณกรรมที่บอกเล่าต่อกันมา วรรณกรรมบางอย่างนั้นเป็นทั้งแบบมุขปาฐะและแบบลายลักษณ์ แล้วแต่ว่าจะปรากฏหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ ตัวอย่าง เช่น

นิทานก้อม เป็นนิทานพื้นบ้านสั้นๆ (ก้อม แปลว่า สั้น) มักจะเป็นนิทานตลกโปกฮา สองแง่สองง่าม หรือประเภตชิงไหวชิงพริบ เช่น พี่อ้าย (พี่เขย) ผากเหี่ยวน้ำสาว (น้องเมีย) พ่อเถ้า (พ่อตา) กับลูกเขย บักเซียงเหมี้ยง หัวพ่อ (หลวงตา) กับจิว (เณร) น้อย เป็นต้น

คำทวย หรือปริศนาคำทวย ซึ่งมีหลายลักษณะ เช่น คำทวยเกี่ยวกับมนุษย์ คำทวยเกี่ยวกับเครื่องมือทำมาหากิน คำทวยเกี่ยวกับพืช สัตว์ คำทวยเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ คำทวยเกี่ยวกับศาสนา และประเพณี เป็นต้น

เพลงเด็ก เป็นเพลงพื้นบ้านไทยอีสานที่ร้องกันมาตั้งแต่โบราณ มีหลายประเภท เช่น เพลงกล่อมลูก เพลงปลอบเด็ก (แม่หรือผู้เลี้ยงจะขับร้อง เวลาอาบน้ำ ป้อนข้าว หรือเล่นกับเด็ก ๆ) เพลงประกอบการละเล่น (เด็ก ๆ จะขับร้องขณะเล่นกันเพื่อความสนุกสนาน)

หมอลำ เป็นเพลงพื้นบ้านของชาวไทยอีสานที่สนุกสนานให้ความบันเทิงและเป็นที่นิยมกันมาก เนื่องจากมีลีลาการขับร้องที่สนุกสนานเร้าใจ สามารถประยุกต์เข้ากับดนตรีสากลได้อย่างลงตัว แต่ดั้งเดิมนั้นหมอลำจะขับร้องประกอบดนตรี คือ แคน พิณ และกลอง เท่านั้น มีหลายประเภท ได้แก่ ลำหมู่ ลำคู่ ลำซิ่งซู้ ลำกลอน ลำพื้นหรือลำเรื่อง ลำผีฟ้า ถ้าแบ่งตามทำนองลำหรือ "สาย" อาจแบ่งเป็น ลำทางสั้น ลำทางยาวหรือลำล่อง ลำเต้ย ลำพูไทย ลำตังหวาย ลำเพลิน ลำเวียง ลำซิ่ง เป็นต้น คำประพันธ์ที่นำมาขับร้องหมอลำเป็นประเภท "กลอน" ถ้าเป็นกลอนลำสั้น ๆ จดจำขับร้องต่อกันมา ก็เป็นประเภทมุขปาฐะ ถ้ากลอนลำเป็นเรื่องยาว ๆ เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่นกลอนลำเรื่องสังข์สินชัย ก็ถือว่าเป็นวรรณกรรมประเภทลายลักษณ์

เซ็งหรือลำเซ็ง เป็นการขับร้องอย่างหนึ่ง มีลักษณะพิเศษคือมีคนหนึ่งเป็นคนขับร้องนำ มีลูกคู่อย่างน้อยหนึ่งคนขับร้องซ้ำประโยคเดียวกันไปเรื่อย ๆ ที่นิยมขับร้องกัน ได้แก่ เซ็งบั้งไฟ เซ็งนางแมว เซ็งนางดั่ง เป็นต้น คำประพันธ์ที่นำมาเซ็งเป็นประเภท "กาพย์"

คำสอย เป็นลีลาการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะอย่างหนึ่งของชาวไทยอีสาน คำสอยเป็นบทพูดให้คล้องจองกันสั้น ๆ มักพูดสอดแทรกขึ้นขณะมีการแสดงหมอลำ เพื่อสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานยิ่งขึ้น มักจะขึ้นต้นด้วยคำว่า "สอย สอย ..." ลงท้ายด้วยคำว่า "...จึงซีกะว่าสอย" คำสอยมักจะมีลักษณะสองแง่สองง่าม ล้อเลียน ตลกโปกฮา บางทีอาจถึงขนาดลามกหยาบโลน แต่ในมิตินั้น ชาวไทยอีสานถือว่าเป็นที่ยอมรับได้ เช่น

"สอย สอย ผักกะโดนกินกับลาบกับก้อย ใม่มีเมียน้อย เป็นคนด้อยพัฒนา...จึงซีกะว่าสอย"

2. วรรณกรรมประเภทลายลักษณ์

วรรณกรรมประเภทลายลักษณ์ของอีสานมีหลากหลาย มีผู้จัดกลุ่มตามสาระไว้หลายประเภท เช่น ศาสตราจารย์ธวัช ปุณโณทก (2544 ข : 14) แบ่งไว้ 5 ประเภท คือ

2.1 วรรณกรรมพุทธศาสนา เป็นนิทานชาดกและตำนานพุทธศาสนา

2.2 วรรณกรรมประวัติศาสตร์ เช่น ท้าวฮุ่งท้าวเจือง พื้นเวียง พื้นเมืองอุบล ตำนานขุนบรม เป็นต้น

2.3 วรรณกรรมนิทาน เช่น นางผมหอม สังข์สินชัย กำพร้าผีน้อย เป็นต้น

2.4 วรรณกรรมคำสอน เช่น ธรรมดาสอนโลก ท้าวคำสอน เสียวสวาด เป็นต้น

2.5 วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด เช่นบทสวดต่าง ๆ ฃญา นิทานก้อม เป็นต้น

จากรูรณ ธรรมวัตร (2521) กล่าวว่าหากจะนำวรรณกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาจัดประเภทอาจทำได้ดังนี้

1. แบ่งตามลักษณะหลักฐานที่ปรากฏ

1.1 วรรณกรรมมุขปาฐะ ใช้วิธีจำสืบทอดกันมา การเล่าสืบทอดกันเรียกว่า การต่อ หนังสือได้แก่ นิทาน ประเพณีต่าง ๆ การแหล่ขวัญ ภาษิต ะพทยา เพลงพื้นเมือง เพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบการละเล่นของเด็ก

1.2 วรรณกรรมที่จารึกเป็นลายลักษณ์อักษร

1.2.1 วรรณกรรมร้อยแก้ว ได้แก่ วรรณกรรมที่แต่งเป็นความเรียงธรรมดา ส่วนใหญ่จะใช้ในการบันทึกเหตุการณ์ พงศาวดาร ตำนาน ประเพณีต่าง ๆ เช่น ตำนานเมืองอุบล ตำนานเมืองร้อยเอ็ด ประเพณีทำบุญมหาชาติ ประเพณีเถราภิเสก เป็นต้น

1.2.2 วรรณกรรมร้อยกรอง ได้แก่ วรรณกรรมที่ผูกเป็นถ้อยคำขึ้นตามลักษณะของฉันทลักษณ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น โคลง กาบ กลอนลำ ฮ้าย ส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องยาว ๆ ที่ใช้เทศน์และแสดงหมอลำ เช่น สังข์ศิลป์ชัย กาละเกด ชูลุนางอ้าว ผาแดงนางไอ่ เป็นต้น

2. แบ่งตามลักษณะเนื้อเรื่อง

2.1 วรรณกรรมพุทธศาสนา เป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติและพระสาวก ชาดก ระเบียบประเพณี พิธีการต่าง ๆ เช่น มหาชาติ คำฉันยง แสงมณีแยงโลก (เวสสันดรสำนวนอีสาน) อุปลุกต เสถพนหรือเซตะพน สุปุณณานาค ชาดก นรชีวะชาดก สักขปัตถชาดก เป็นต้น

2.2 วรรณกรรมประวัติศาสตร์ เป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นโดยเอาโครงเรื่องมาจากเกร็ดพงศาวดาร ตำนานต่าง ๆ เช่น ท้าวฮุ่งหรือขุนเจือง ขุนทิง ฟันขุนบรมราชาธิราช ตำนานฟ้าแดดสูงยาง ตำนานนางอรพิมท้าว ปาจิตต์ เป็นต้น

2.3 วรรณกรรมนิทาน เป็นวรรณกรรมที่ผูกขึ้นจากนิทานพื้นเมืองเล่าสืบต่อกัน มาหรืออาจจะเป็นนิยายที่ผูกขึ้นตามคติแนวความเชื่อของคนถิ่นนั้น เช่น กาละเกด แต่งอ่อน ท้าวคันคาก นาง ผมหอม เชียงเมียง นกกระจอก ผาแดงนางไอ่ พระลักษมณ์พระราม ชูลุนางอ้าว นางกัณโตร ท้าวปลาแดกปลา สมอ ท้าวกำกาดำ เป็นต้น

2.4 วรรณกรรมคำสอน เป็นวรรณกรรมที่มีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อสั่งสอนให้บทเรียนแก่ผู้อ่าน เช่น ท้าวคำสอน สีเสลิวเสียวสวาสดี ภาพพระมณี ภาพวิฑูรย์บัณฑิต ภาพปู่สอนหลาน ภาพหลานสอนปู่ อินทญาณสอนลูก พญาคำทองสอนไพร่ เป็นต้น

2.5 วรรณกรรมนิราศ มีปรากฏอยู่ในเรื่องหนึ่ง คือ สารลือสุรย์

3. แบ่งตามลักษณะสำคัญของเนื้อเรื่องตาม Northrop Faye

3.1 Internal Fiction หมายถึง วรรณกรรมที่เนื้อเรื่องมีจุดสำคัญอยู่ที่การกระทำของตัวละครและสิ่งแวดล้อมของตัวละครเป็นสำคัญ ได้แก่ สังข์ศิลป์ชัย กาละเกด นกกระจอก ท้าวปลาแดกปลาสมอ ท้าวกำกาดำ นางแต่งอ่อน จำปาสี่ต้น เป็นต้น

3.2 External Fiction หรือ Thematic หมายถึง วรรณกรรมที่จุดสนใจของเรื่องอยู่ที่ความคิดเห็นหรือแนวความคิดของผู้แต่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของผู้แต่งเอง เช่น ท้าวคำสอน อินทญาณสอนลูก ภาพปู่สอนหลาน ภาพหลานสอนปู่ สารลือสุรย์ ภาพพระมณี เป็นต้น

อุดม บัวศรี (2540) กล่าวว่า วรรณคดีของอีสานสามารถแบ่งได้หลายลักษณะ ดังนี้

1. แบ่งตามที่ปรากฏ ได้แก่ ลักษณะแห่งปรากฏของวรรณคดีมีลักษณะคือ

1.1 วรรณคดีมุขปาฐะ คือ วรรณคดีที่เล่าสืบต่อกันมาโดยไม่มีการเขียนบันทึก เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วรรณคดีปากเปล่า (Oral Literature)

1.2 วรรณคดีลายลักษณ์ คือ วรรณคดีที่จารึกหรือเขียนไว้ด้วยตัวอักษรชนิดใดชนิดหนึ่งในภาษาอีสาน เช่น อักษรธรรม อักษรไทยน้อย อักษรขอม และอักษรไทยปัจจุบัน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วรรณคดีลายลักษณ์ (Written Literature)

2. แบ่งตามลักษณะคำประพันธ์ ได้แก่

2.1 ร้อยแก้ว ได้แก่ วรรณกรรมที่แต่งเป็นคำบรรยายหรือเรื่องเล่าเป็นลักษณะเทคนิคโวหาร หรือสารกโวหาร เป็นต้น เช่น เรื่องมาลัยหมื่นมาลัยแสน สังขอมธาตุ ตำนานอุรังคธาตุ นิทานขุนบวม ตำรายา และตำราดูฤกษ์ยามต่าง ๆ เป็นต้น

2.2 ร้อยกรอง ได้แก่ วรรณคดีที่แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทบทกวี (Poetry) ซึ่งอาจเป็นโคลง กาพย์ กลอน ฮ้าย โสภ ตามแบบอย่างการประพันธ์ในระบบของบทกวีอีสาน เช่น นิทานเรื่องท้าวสูงท้าวเจือง สิ้นไซ ท้าวกาดำ นางแดงอ่อน เป็นต้น

3. แบ่งตามเนื้อหาของเรื่อง คือ วรรณคดีที่ถือเอาเนื้อหาสาระของเรื่องว่ากล่าวถึงอะไรเป็นหลัก ได้แก่

3.1 ประวัติศาสตร์ตำนาน เป็นวรรณคดีเชิงประวัติศาสตร์ตำนาน ได้แก่เรื่องราวของวีรกรรมวีรบุรุษ ตำนาน พงศาวดาร เช่น เรื่องท้าวสูงท้าวเจือง ขุนบรม ตำนานอุรังคธาตุ ตำนานเมืองฟ้าแดดสูงยาง เป็นต้น

3.2 นิทาน เป็นวรรณคดีนิทาน ได้แก่ วรรณคดีที่เกี่ยวกับนิทานให้จินตนาการ และความบันเทิง ตลอดจนวรรณคดีที่เป็นนิทานสนุกสนานอื่น ๆ เช่น สิ้นไซ กาดำ เป็นต้น

3.3 พุทธศาสนา เป็นวรรณคดีพุทธศาสนาหรือเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น เวสสันดรชาดก เสถพนหรือเสตพน มาลัยหมื่นมาลัยแสน พระเจ้าเลียบโลก

3.4 คำสอน เป็นวรรณคดีที่มีเนื้อหามุ่งที่คำสอนในลักษณะสอนศีลธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี พระเวท วิธีชีวิต เช่น ท้าวคำสอน พญาคำกองสอนไพร่ อินทญาณสอนลูก กาพย์ปู่สอนหลาน กาพย์หลานสอนปู่

3.5 เบ็ดเตล็ด เป็นวรรณคดีที่ไม่สามารถจัดเข้า 4 ประเภทที่กล่าวมาแล้ว โดยมากเป็นวรรณคดีปากเปล่าเล่าสืบกันมา เรียนรู้โดยวิธีถ่ายทอดท่องจำ เช่น บทสูตรขวัญ โสภ เพลงกล่อมลูก เพลงการละเล่น คำผญา คำกาย เป็นต้น

ธวัช ปุณโณทก (2537) กล่าวว่า ฉันทลักษณ์ที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านอีสานมีอยู่ 3 แบบ คือ โคลงสาร กาพย์ และร่าย (ฮ้าย)

โดยปกติแล้ววรรณกรรมส่วนใหญ่จะนิยมประพันธ์เป็นโคลงสาร เพราะเหมาะกับการอ่านทำนองลำของท้องถิ่นอีสาน (คล้ายทำนองลำพื้นหรือลำเรื่อง) เช่น การอ่านหนังสือในบุญงันเฮือนดี (งานศพ) และการเทศน์ทำนองลำของชาดกท้องถิ่น ส่วนกาพย์นั้นนิยมนำมาซึ่งจึงเป็นวรรณกรรมสั้น ๆ ส่วนใหญ่ ส่วนรายนั้นนิยมประพันธ์วรรณกรรมศาสนาโดยเฉพาะชาดก ธวัช ปุณโณทก (2537) มีความเห็นว่าการจัดประเภทวรรณกรรมพื้นบ้านภาคอีสานโดยยึดรูปแบบของฉันทลักษณ์เป็นเกณฑ์นั้นไม่นิยมกัน เพราะเห็นว่าวรรณกรรมอีสานให้ความสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาสาระมากกว่าฉันทลักษณ์ นั่นคือ วรรณกรรมอีสานจะประพันธ์เป็น “โคลงสาร” หรือเรียกตามภาษาถิ่น ว่า “กลอนลำ” เป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นจึงมีความเห็นว่าน่าจะจัดประเภทตามเนื้อหาสาระของวรรณกรรมดังนี้

1. วรรณกรรมพุทธศาสนา ได้แก่ วรรณกรรมชาดก เช่น ลำนำหาชาติ (พระมหาเวสสันดรชาดก) ลำนำท้าวปาจิต นางอรพิม (ปาจิตกุมารชาดก) สุวรรณสังข์ (สุวรรณสังข์ชาดก) ท้าวคชนามหรือท้าวคชนาม เสียวสวาดหรือศรีเฉลียวเสียวสวาด ท้าวโสวัต แลนมูล นกกระจอก พระยาคันคาก พระเจ้าสิบชาติ มาลัยหมื่นมาลัยแสน เป็นต้น และวรรณกรรมตำนานพุทธศาสนา เช่น อรุณคินิทาน (ตำนานพระธาตุพนม) พระมาลัยเสียบโลก ชินธาตุ พื้นธาตุพนม สังฆอมธาตุ เขตพนหรือเสตพน ปรากฏพยากรณ์ สมาสงสาร พื้นเมือง มูลสถาปนาหรือปฐมฐาปนา ปฐมกัปปฐมกัลป์ ปฐมมูล กาละนับมือส่วย เป็นต้น

2. วรรณกรรมประวัติศาสตร์ ได้แก่ ท้าวฮุ่งหรือเจือง พื้นเมืองเวียงจันทน์ พื้นเวียง ตำนานขุนบรม พงศาวดารจำปาศักดิ์ ตำนานพระพุทธรูปต่าง ๆ เช่นพื้นพระบาง พื้นพระแทรกดำ พื้นพระแก้ว พื้นพระแก่นจันทร์ เป็นต้น

3. วรรณกรรมนิทาน ได้แก่ จำปาศักดิ์ นางผมหอม ลินไซ ท้าวสีทน ไก่แก้ว บัวหอม บัวฮอง บัวเขียว ปลาแตกปลาสมอ กำพร้าผีน้อย ลิ่นทอง พระลักพระลาม สุพรมโมกษา กาละเกด นางแดงอ่อน ขุนทิงขุนเทือง ท้าวผาแดงนางไอ่ ท้าวขูลุนางอ้อ สุวรรณสังข์ ท้าวคชนามหรือท้าวคชนาม ท้าวปาจิตนาง อรพิม เป็นต้น

4. วรรณกรรมคำสอน ได้แก่ ธรรมดาสอนโลก ฮีตสิบสองคองสิบสี่ พระยาคำกองสอน ไพรอินทนิญาณสอนลูก ท้าวคำสอน ภาพยี่ปู้สอนหลาน ภาพยี่หลานสอนปู้ ยอดคำสอน สาส์นสมคิด กาละนับ มือส่วย สิริจันโทวาทยอดคำสอน ยาสอนหลาน เป็นต้น

5. วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด ได้แก่ บทสุ่ขวัญ คำแข็ง ผญา นิทานก้อม เป็นต้น

ธวัช ปุณโณทก (2522) กล่าวถึงปัญหาการจำแนกวรรณกรรมอีสานว่า การจำแนกประเภทของวรรณกรรมพื้นบ้านอีสานตามลักษณะเนื้อเรื่องนั้นมีปัญหา และไม่สามารถแยกออกเป็นประเภทได้ อย่างเด็ดขาด เพราะวรรณกรรมอีสานเป็นแบบวรรณกรรมเอนกประสงค์ กล่าวคือ แม้จะเป็นเรื่องตำนานแต่ก็มีจุดมุ่งหมายที่จะสอนจริยธรรมด้วย ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเรื่องเทิดทูนวีรบุรุษด้วย เช่นเรื่องท้าวประจิด นางอรพิม เป็นต้น

สรุปได้ว่าวรรณกรรมอีสานแบ่งได้หลายประเภทตามแต่กฎเกณฑ์ที่นำมาแบ่ง ได้แก่ แบ่งตามรูปแบบคำประพันธ์ แบ่งตามลักษณะที่ปรากฏหรือวิธีถ่ายทอด แบ่งตามจุดสำคัญหรือจุดสนใจของเรื่อง และแบ่งตามเนื้อหา

สำหรับการศึกษาคำนี้ ใช้เกณฑ์แบ่งประเภทวรรณกรรมโดยยึดเนื้อหาเป็นหลัก ซึ่งอาจมีปัญหาในการจัดวรรณกรรมเข้าประเภทอยู่ บ้างตามที่ธวัช ปุณโณทก (2522) ได้กล่าวไว้ข้างต้น

วรรณกรรมพระพุทธศาสนา เช่น

1. ปฐมสมโพธิ	2. เวสสันดรคำกลอน	3. พุทธทำนาย
4. นกจอกน้อย	5. พระยาคันคาก	6. เสียวสวาด
7. ท้าวโสวัต	8. ท้าวคชนาม	

วรรณกรรมประวัติศาสตร์ เช่น

1. ปฐมกัป ปู่สังคะสาอย่าสังคะสี	2. ขุนบรม	3. ท้าวฮุ่งหรือเจือง
4. ท้าวขุนทิง	5. เขตพน	6. พื้นเวียง
7. ประวัติเมืองอุบลราชธานี		

วรรณกรรมนิทาน จำนวน 26 เรื่อง ดังนี้

1. สังข์ศิลป์ชัย	2. จำปาสี่ต้น	3. กากะเกษ
4. พระลักพระลาม	5. ผาแดงนางไอ่	6. ชูลุนางอ้ว
7. ท้าวกำกาคำ	8. นางผมหอม	9. นางแดงอ่อน
10. สุริวงศ์	11. กำพำฝีน้อย	12. กำพำไก่อแก้ว
13. บัวสม บัวสอง บัวเสียว	14. ท้าวลันทอง	15. ท้าวจันทอง
16. จักร์ฉินพรหมริน	17. ท้าวยี่ควายเงิน	18. พญาปัสเสนท์
19. เชียงเมี่ยง	20. ท้าวหมาหยุย	21. ท้าวศรีทนต์
22. จันทะหมุด	23. ท้าวนกคุ้ม	24. ท้าวคำฟอง
25. ท้าวตักแตนโมคำ	26. ท้าวเต่าคำ	

วรรณกรรมคำสอน จำนวน 9 เรื่อง ดังนี้

1. ธรรมสร้อยสายคำ	2. ฮีตสิบสองคองสิบสี่	3. กำพำคำสอน
4. อินทญาณสอนโลก	5. สิริจันโทวาทคำสอน	6. ธรรมดาสอนโลก
7. กาละนับมือส่วย	8. ชนะสันทะ	9. ย่าสอนหลาน

แบ่งออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ วรรณกรรมศาสนา วรรณกรรม กรรมเกี่ยวกับประวัติ และตำนาน วรรณกรรมคำสอน วรรณกรรมที่แสดงถึง อารมณ์และความรักวรรณกรรมเกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรม วรรณกรรมนิทาน

2.1 วรรณกรรมศาสนา เป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติและธรรมวินัยของศาสนา เช่น เรื่องกาพย์พระเจ้า ฯลฯ

2.2 วรรณกรรมเกี่ยวกับประเพณี เป็นเรื่องเกี่ยวกับประเพณีตามเทศกาล และประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เช่น เรื่องฮีตสิบสองคองสิบสี่ ผาแดงนางไอ่ ฯลฯ

2.3 วรรณกรรมเกี่ยวกับประวัติและตำนาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ ความเป็นมาของบุคคล และสิ่งของต่าง ๆ เช่น อูรังคราตุ (ตำนานธาตุพนม) ฯลฯ

2.4 วรรณกรรมคำสอน เป็นวรรณกรรมที่มุ่งสั่งสอนให้บุคคลเป็นคนดีในสังคม เช่น เรื่องหลานสอนปู่ พญาคำกอง (สอนไพร) ฯลฯ

2.5 วรรณกรรมที่แสดงถึงอารมณ์และความรัก เป็นวรรณกรรมที่พรรณนาคามารมณ์ของอารมณ์หนุ่มสาวอย่างลึกซึ้ง เช่น เรื่องลิบปะสุน (ลิบปะสุน)

2.6 วรรณกรรมเกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรม เป็นวรรณกรรมที่มุ่งสร้างกำลังใจ ความเชื่อมั่นและการรักษาโรคทางจิตได้ โดยจะใช้ประกอบพิธีกรรมในช่วงวิกฤตของชีวิต ตั้งแต่ เกิดจนตาย เช่น คำขึ้นบ้านใหม่

2.7 วรรณกรรมนิทาน เป็นวรรณกรรมที่ผูกเรื่องราวให้เกิดความสนุกสนาน ส่วนมากเป็นแนวความคิดตามคติและฉากพื้นบ้านอีสาน บ่งบอกวิถีการดำเนินชีวิต ชาวอีสานมักจะมีนิทานปรัมปราเล่าสู่กันฟังมาช้านานแล้ว เป็นนิทานที่ให้ความรู้ สาระ ความบันเทิงใจให้แก่ เด็ก ๆ โดยผู้เล่าผู้แก่จะเล่านิทานให้ลูกหลานฟัง เป็นการสั่งสอนให้รู้จักประพฤติความดี ละเว้น ความชั่ว การประพฤติตนอยู่ในสังคม โดยผ่านจากตัวละครในนิทานนั้น ๆ ซึ่งจะมีการสอดแทรก เรื่องความ จงรักภักดี

ความซื่อสัตย์ ความรัก และเรื่องราวของศาสนาอยู่ด้วยเสมอเป็นแนวทางที่ สอดคล้อง กับเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น ๆ

2.8 วรรณกรรมสรรพวิชา เป็นวรรณกรรมที่จารึกสรรพวิชาต่าง ๆ เช่น หมอฮฮา (หมอดู) บทสวดขวัญ ตำรายา กฎหมาย ยุทธกรรม เป็นต้น

สรุปวรรณกรรมอีสานจึงยังคงสะท้อนชีวิตของชาวไทยภาคอีสานต่อไป ภาพสะท้อนของชาวไทยภาคอีสานที่ปรากฏในวรรณกรรมอันสืบสายจากอีสานนั้น แม้ว่าจะเป็นภาพที่ผ่านการปรุงแต่ง แต่วรรณกรรมอีสานสามารถช่วยในการค้นหาความจริงเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวไทยภาคอีสานได้เป็นอย่างดี เพราะสิ่งที่อยู่เบื้องหลังวรรณกรรมที่เกิดจากการปรุงแต่งของภูมิปัญญาของคน อีสานก็คือความจริงในชีวิตของกลุ่มชนที่ได้ผ่านพบมานั่นเอง

เอกลักษณ์ของชาวอีสานที่ปรากฏในวรรณกรรม

บรรพชนชาวอีสานได้สร้างสรรค์วรรณกรรมไว้ คือวรรณกรรมที่ใช้ภาษาเขียนเป็นสิ่งบันทึกในรูปแบบของหนังสือผูกหนังสือก้อม และวรรณกรรมที่ใช้ภาษาเสียงหรือมุขปาฐะถ่ายทอด สืบกันมารุ่นแล้วรุ่นเล่า เช่น ฃญา นิทานก้อม กลอนลำและปริศนาธรรมต่าง ๆ วรรณกรรมทั้งสองรูปแบบได้ก็กำเนิดขึ้นอย่างมีบทบาทหน้าที่ต่อสังคม ลักษณะการใช้บทร้อยกรองอีสานมีสอง ลักษณะคือใช้เพื่อควบคุมสังคม ใช้เพื่อความบันเทิง ในส่วนของการควบคุมสังคม บรรพชนชาว อีสานได้นำเอาความเชื่อดั้งเดิม ความประเพณีที่ควรปฏิบัติ และหลักคำสอนทางพุทธศาสนามาผสมผสานกันแต่งเป็นบทร้อยกรองเพื่อบังคับใช้กับสมาชิกในสังคมอย่างน่าชมเชย ส่วนการใช้บทร้อย กรองเพื่อความบันเทิงใจนั้นมิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อความบันเทิงสถานเดียวแต่มีจุดมุ่งหมายอื่นร่วม ด้วยเช่นเพื่อสั่งสอนอบรมและเพื่อเผยแพร่ศาสนา

พันธกิจที่สำคัญยิ่งของวรรณกรรมอีสานคือ การให้การศึกษาแก่ปวงชน วรรณกรรมเป็นตัวบทที่พระอาจารย์ผู้รู้ ผู้อาวุโสทั้งหลายได้สอนผู้เยาว์ให้เขียนและอ่านตัวอักษรธรรมตัวอักษรท้องถิ่นวิธีการสอนนั้นผูกเป็นกุศโลบายว่าใครคัดลอกหนังสือธรรมมุขปาฐะพระพุทธานุชาจะได้ผลอันดี จึงเกิดธรรมเนียมการเขียนอ่านและจ้างคนอื่นลอกหนังสือถวายวัดสืบต่อกันมา ด้วยเหตุนี้ วรรณกรรมอีสานจึงแพร่หลายและสืบทอดมายังอนุชนรุ่นหลังดังมีหลักฐานปรากฏในวรรณกรรมหลายเรื่อง

วรรณกรรมอีสานที่นิยมสร้างส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องพุทธศาสนา กฎหมายท้องถิ่น ตำรายา นิทานพื้นบ้าน วรรณกรรมคำสอน จารีตประเพณี ตำนานศาสนสถาน ตำนานวีรบุรุษ ตำนาน

วรรณกรรมอีสานมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตจิตใจของคนพื้นบ้านอย่างแยกกันไม่ออก ความเกี่ยวพันนั้นนอกจากการที่นักร้องจะนำชีวิต อารมณ์ ความรู้สึกของชาวชนบทมาขับกล่อมเป็นเพลงแล้ว เขายังได้รับผลตอบแทนเป็นเงิน หรือ ชื่อเสียงจากการที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึก ออกมาอย่างสมจริง ซึ่งแม้กระทั่งคนเมืองก็ยังปฏิเสธความมีเสน่ห์ของวรรณกรรมอีสานไม่ได้

ชีวิตและจิตใจของคนพื้นบ้านที่ปรากฏในวรรณกรรมอีสานนั้น อยู่ในรูปของพื้นบ้าน ทำนองเพลงพื้นบ้าน และภาษาพื้นบ้านที่ใช้สื่อเรื่องราวและความรู้สึก

ดินแดนอีสานมีวรรณกรรมเกิดขึ้นมากมาย จากคนมีการศึกษาน้อย ยากจน พ่อแม่ทำนาจนกลายเป็นคนมีชื่อเสียง มีเงินมากมาย ก็เพราะดนตรีลูกทุ่งอีสาน มีเนื้อหาที่กินใจ สะท้อนวิถีชีวิต อารมณ์ ความรู้สึก หรือเนื้อหาถ้อยคำตลก สนุกสนานของคนอีสาน

วรรณกรรมภาคอีสานจะขับเคลื่อนเป็นทำนองอยู่ทั่วทุกแห่งหนในประเทศไทย เพลง ลูกทุ่งอีสานจึงเป็นที่รู้จักของคนเมือง หรือของภาคอื่น ๆ เพราะสถานที่ ภาษา ประเพณี การดำรงชีวิต ล้วนปรากฏอยู่ในดนตรีลูกทุ่งอีสานทั้งสิ้น

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21

ความเป็นมาของทักษะในศตวรรษที่ 21

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st century skills; transversal skills) หมายถึง กลุ่มความรู้ ทักษะ และนิสัยการทำงาน ที่เชื่อว่าจะมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะดังกล่าวนี้เป็นผลจากการพัฒนากรอบความคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) โดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (The Partnership for 21st Century Skills) เบอร์นี ทริลลิง และชาลส์ เฟเดล (Bernie Trilling & Charles Fadel) ได้เสนอในหนังสือ 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times เป็นสมการ 3Rs 7Cs = ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดย 3Rs ประกอบด้วย ทักษะการรู้หนังสือ ได้แก่ Reading (ทักษะการอ่าน) Writing (ทักษะการเขียน) และ Arithmetic (ทักษะเลขคณิต) ส่วน 7Cs ประกอบด้วย ทักษะ 7 ด้าน คือ (1) ด้านการ คิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (critical thinking and problem solving) (2) ด้านการ สื่อสารสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ (communications, information, and media literacy) (3) ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (collaboration, teamwork and leadership) (4) ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (creativity and innovation) (5) ด้านคอมพิวเตอร์ และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (computing and ICT literacy) (6) ด้านการทำงาน การเรียนรู้และ การพึ่งตนเอง (career and learning self-reliance) และ (7) ด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่าง กระจบวัฒนธรรม (cross-cultural understanding) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเป้าประสงค์ของการ จัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ช่วยชี้นำวิธีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาชีวิตของผู้เรียนให้มีคุณภาพ และประสบความสำเร็จเพื่อการดำรงชีวิตในคริสต์ศตวรรษที่ 21 (จินดาร์ตัน โปธินอก, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับวิถีโลกทัศน์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พริ้งน้อย (2559: 58 - 64) ที่กล่าวว่า กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโลกของ เศรษฐกิจการค้า โลกของสิ่งแวดล้อมและพลังงาน โลกาภิวัตน์และเครือข่าย ความเป็นเมือง ความอยู่ดีมีสุข การมีอายุยืนยาว ล้วนส่งผลต่อ การดำรงชีพของคนในสังคมอย่างชัดเจนทั้งทางบวกและทางลบ ผู้มีชีวิตอยู่ต้องปรับตัวให้สามารถดำรงอยู่ได้ การใช้องค์ความรู้เดิมย่อมไม่เพียงพอต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาให้สามารถ อยู่ได้คือการปรับตัวด้านการศึกษาอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะหลักสูตร การเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นหัวใจ สำคัญของการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ที่จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีความเจริญงอกงาม มีทักษะ ที่จำเป็นที่สามารถดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จึงอาจกล่าวได้ว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 จะเป็นทักษะ แห่งอนาคต (Skills for the Future) คือ เป็นทักษะที่ไม่สามารถทดแทนได้ด้วยเทคโนโลยี (non-routine skills) เช่น หุ่นยนต์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ เป็นทักษะที่สามารถใช้งานร่วมกับเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น ใหม่ได้ เป็นทักษะที่ช่วยสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้แก่องค์กร หน่วยงาน และต้องเป็นทักษะที่มีความยืดหยุ่น ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยต้องได้ทักษะทั้ง 3 ด้าน คือ

ทักษะ การเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อความสำเร็จทั้งด้านการทำงานและการดำรงชีวิต ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ป.ป. ก: 1) ได้เสนอไว้ว่า ทักษะแห่งอนาคตใหม่ใน ศตวรรษที่ 21 (21ST Century Skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยในฐานะ การเป็นพลเมืองของโลกที่มีการดำรงชีวิตท่ามกลางโลกแห่งเทคโนโลยี โลกของเศรษฐกิจและการค้า โลกาภิวัตน์กับเครือข่าย ความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ความเป็นสังคมเมือง ความเป็นสังคม ผู้สูงอายุ และความเป็นโลกส่วนตัวอยู่กับตัวเอง ซึ่งคนไทยยังติดกับดักและวังวนของการเป็นผู้ใช้ผู้บริโภค และผู้ซื้อขาดการประมาณตนในการใช้ให้เหมาะสมพอเพียงต่อเรื่องงาน ตกเป็นทาสทางความคิด ไม่สามารถ เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาต่อยอดการใช้งาน และก้าวไม่ผ่านไปสู่การเป็นผู้คิดนวัตกรรม สร้างและ ผลิตภัณท์นำไปใช้เพื่อดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพอย่างเหมาะสมพอเพียงตามลักษณะการใช้งาน นำไปสู่การแลกเปลี่ยนให้สังคมและประเทศอื่นใช้งาน เกิดการสร้างกลยุทธการขายในลักษณะอาชีพต่าง ๆ ที่มีเทคโนโลยีสอดแทรกเข้าไปในระบบการทำงานและการดำรงชีวิต เกิดเป็นธุรกิจและการประกอบการ สร้างคลยด้านการค้าในเวทีการแข่งขันที่มีการส่งเสริมรับสารในความเป็นโลกาภิวัตน์ สร้างเครือข่าย พันธมิตรทางการค้า และการแลกเปลี่ยนจำหน่ายสินค้าที่มีการกีดกันของกลุ่มพันธมิตรกับประเทศที่มี ผู้ผลิตที่ไม่คำนึงถึงความสมดุลของสภาพแวดล้อมและพลังงาน สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต ท่ามกลางการเกิดการเปลี่ยนแปลงความเป็นสังคมเมือง แทรกอยู่ในความเป็นชนบท มีการใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก มีการรับ-ส่งข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ แบบเข้าถึงทุกที่ ทุกเวลา อย่างกว้างขวาง ข้อมูลโดยเฉพาะ ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ พัฒนาอย่างมี ประสิทธิภาพ ทำให้คนอายุยืนขึ้นเกิดเป็นสังคมคนแก่ มีสัดส่วนกับคนวัยทำงานเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และภายใต้ความเป็นโลกเทคโนโลยีและโลกาภิวัตน์ คนขาดกาลเทศะ การใช้เทคโนโลยีที่มีการผลิตและ พัฒนาใช้งานอย่างต่อเนื่องเกิดเป็นสังคมก้มหน้า สิ่งเหล่านี้เป็นโจทย์ที่จะจัดการศึกษารองรับความเป็น ศตวรรษที่ 21 กันอย่างไร เพื่อทำให้คนไทยมีคุณลักษณะดานการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาด เท่าทัน มีภาวะความเป็นผู้นำด้านการทำงาน ที่สามารถชี้แนะตนเองในการพัฒนาการสร้างงานและอาชีพ และตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีสติ และด้านศีลธรรมที่ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า

2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคติธรรม

ความหมายของคติธรรม

พระพรหมบัณฑิต กล่าวว่า คติธรรม แปลว่า หลักธรรมที่เป็นเครื่องนำทางชีวิต คติ แปลว่า ทางชีวิต เราจะไปทางซ้าย ทางขวา หรือจะตัดสินใจใด ๆ จะต้องมคติธรรมไว้สอนเรา เช่น อย่าคบคนพาลให้คบบัณฑิต ในสถานการณ์ที่เราเจอคนพาล เรารู้แล้วว่า ต้องหลีกเลี่ยงและให้คบบัณฑิต คบคนดี อย่างนี้เขาเรียกว่า คติธรรม เป็นพุทธภาษิตก็ได้ หรือเป็นหลักธรรมใด ๆ ก็ได้

คติธรรม คือ วัฒนธรรมทางศีลธรรมและทางจิตใจ อันเป็นคติหรือหลักการดำเนินชีวิตที่ส่วนใหญรับมาจากหลักธรรมทางศาสนามีความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจเป็นสำคัญ

ประเภทของคตินธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดคุณธรรม 8 ประการสำหรับนักเรียน ได้แก่

1) **ขยัน** คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทนไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องควบคู่กับการใช้ปัญญา แก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อ เรื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร เป็นคนสู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รักรงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2) **ประหยัด** คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

3) **ซื่อสัตย์** คือ ประพฤติตรง ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดภัยจากรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรง ทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กล คดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

4) **มีวินัย** คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามในขอบเขต กฎระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

5) **สุขภาพ** คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ ผู้ที่มีความสุขภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่น ทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่มีมารยาท วางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

6) **สะอาด** คือ ปราศจากความมัวหมอง ทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใส เป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น ผู้ที่มีความสะอาด คือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ

7) **สามัคคี** คือ ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกัน ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอา رأดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์ ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตน ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

8) **มีน้ำใจ** คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจ

ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการ เพื่อบรรเทา ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชลธิชา หอมพุง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ได้ผลการวิจัย ดังนี้ 1. ผลการวิเคราะห์วรรณกรรมมีดังนี้ 1.1) ผลการปริวรรตวรรณกรรมท้องถิ่นพบว่าวรรณกรรมท้องถิ่นต้นฉบับมีข้อความบางอย่างขาดหายและลบเลือนแต่ไม่กระทบกับใจความหลัก 1.2) การวิเคราะห์ตามแนวทางวรรณคดีพบว่า วรรณกรรมท้องถิ่นมีทั้งความงามทางวรรณศิลป์และข้อคิดในการใช้ชีวิต 1.3) การวิเคราะห์ทางคติชนวิทยาพบว่าวรรณกรรมมีบทบาทที่สำคัญในการสอนการปฏิบัติตนและคุณธรรม จริยธรรม และสะท้อนภูมิปัญญา ความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรม การวิเคราะห์ทางจิตวิทยาพบว่าวรรณกรรมส่งเสริมให้บุคคลมี Super Ego ด้านทฤษฎีการเสริมแรง ปรากฏทั้งตัวเสริมแรงบวกและตัวเสริมแรงลบและการวิเคราะห์ด้านสังคมวิทยา มีการกล่าวถึง บรรพบุรุษทางสังคม 3 ประเภท ได้แก่ วิถีประชา จารีตประเพณี และกฎหมาย สถาบันทางสังคมปรากฏ 3 สถาบัน คือ ครอบครัว ศาสนา และการปกครอง 2. พัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ได้ทั้งหมด 58 แนวการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทุกแนวการจัดการเรียนรู้มีค่าประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ เฉลี่ย 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 3. ผลการทดลองใช้และการขยายผล ด้านความพึงพอใจพบว่าทั้งครูและนักเรียนโรงเรียนทดลองและโรงเรียนขยายผลมีความพึงพอใจแนวการจัดการจัดการกิจกรรมในระดับมากที่สุด โดยด้านที่พึงพอใจสูงสุดคือด้านกิจกรรม รองลงมาคือด้านประโยชน์ และรองลงมาคือด้านเนื้อหา ด้านการเกิดขึ้นของความสามารถในศตวรรษที่ 21 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มขยายผลมีความความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนสูงขึ้นทั้ง 4 ด้านตามลำดับ คือ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการใช้วิจารณญาณ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการแก้ปัญหา

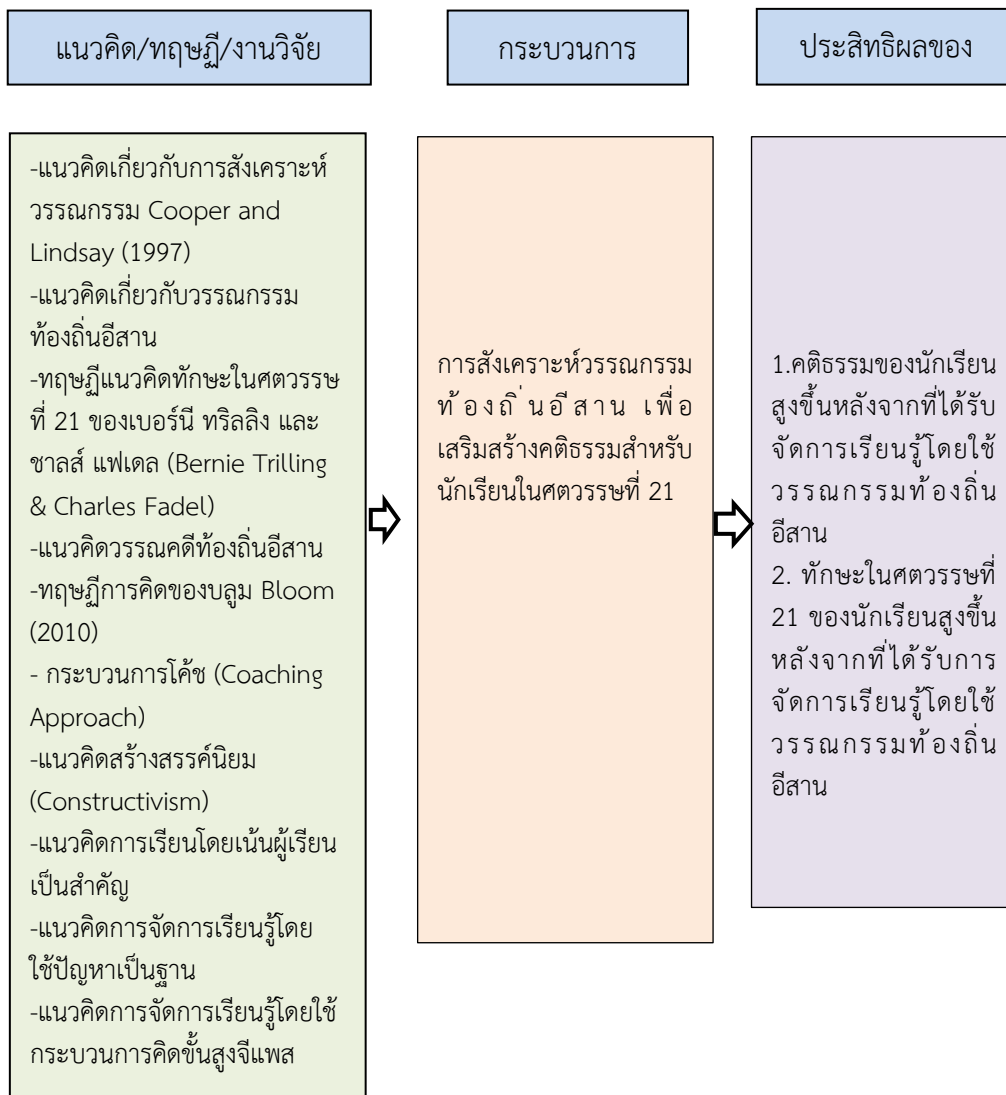
สถิต ภาคมฤค, พรชัย ศรีสารคาม, ประทวน บุญปก, และกฤษฎา ศรีธรรมมา (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar ผลการวิจัยพบว่าวรรณกรรมอีสาน เรื่องสุวรรณจักรกumarมีเค้าโครงมาจากพระสุตตันตปิฎกในพุทธศาสนา 1) เนื้อหากล่าวถึง พระโพธิสัตว์ซึ่งเสวยพระชาติเป็นสุวรรณจักรกumarได้สอนให้คนทั้งหลายปฏิบัติถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรม ต้นฉบับเป็นหนังสือผูกใบลานมีผู้คัดลอกเพื่อใช้เทศนาสืบต่อกันมา การปริวรรตวรรณกรรมนี้ใช้หลักการปริวรรตโดยเน้นเขียนคำที่คนปัจจุบันส่วนใหญ่เข้าใจเป็นหลัก หากคำใดไม่ปรากฏในภาษาไทยราชการก็ปริวรรตตามเสียงอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการปริวรรตอักษรธรรมอีสานและเพื่อให้ผู้สนใจศึกษาวรรณกรรมเรื่องนี้แต่ไม่สามารถอ่านอักษรธรรมอีสานได้ก็สามารถเรียนรู้จากฉบับปริวรรตนี้ 2) ภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษา พบว่า วรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumarมีลักษณะฉันทลักษณ์แบบร้อยแก้ว สำนวนเทศน์ มีจตุณียบทคือ ยกภาษาบาลีขึ้นแล้วถอดเป็นภาษาถิ่นอีสานอธิบายเป็นตอนๆ การใช้ภาษาสมบูรณ์ด้วยการใช้คำสัมผัส คำซ้ำ คำซ้อน และโวหารเพื่อให้ผู้อ่าน ผู้ฟังเกิดความซาบซึ้งในวรรณกรรมและเกิดศรัทธาตามเนื้อหา สามารถเข้าใจเนื้อเรื่อง

ตลอดจนสาระสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับสารอันเป็นการแสดงถึงภูมิปัญญาของผู้ประพันธ์ที่แสดงความสามารถใช้ภาษาในการประพันธ์ 3) ภูมิปัญญาด้านคำสอน พบว่า มีคำสอนที่สะท้อนแนวคิดจากคลอก 14 อันเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติตนของชาวอิสลามมี 5 ประการ ได้แก่ คำสอนด้านครอบครัว การประกอบอาชีพ ความเชื่อและศาสนา ค่านิยม และการปกครอง คำสอนเหล่านี้ล้วนมีข้อชี้แนะให้ปฏิบัติทั้งทางโลกและทางธรรมอย่างบริบูรณ์ เพื่อให้ผู้รับสารสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมซึ่งจะทำให้ครอบครัว ชุมชน และสังคมอิสลามสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคติธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิดทางทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน
ในศตวรรษ ที่ 21 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 ระเบียบวิธีวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์งานวิจัย

1. การสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ปราชญ์ท้องถิ่นอีสาน ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1000 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ปราชญ์ท้องถิ่นอีสาน ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion)

ประชากร

อาจารย์ผู้มีประสบการณ์สอนรายวิชา คติชนวิทยา/ข้อมูลท้องถิ่น/วรรณกรรมท้องถิ่น
ในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 15 ท่าน

กลุ่มตัวอย่าง

อาจารย์ผู้มีประสบการณ์สอนรายวิชา คติชนวิทยา/ข้อมูลท้องถิ่น/วรรณกรรมท้องถิ่น
จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีรายชื่อดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธุ์ อดีตอาจารย์สาขาวิชาการสอน
ภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. อาจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
วิทยาลัย
3. อาจารย์พัชรพร สาลี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรกฤต ศรีบุญเรือง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

5. พระครูคัมภีร์ธรรมานวัตร, ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ
2. สทนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 1 ฉบับ

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์
 - 1.2 กำหนดโครงสร้างและประเด็นการสัมภาษณ์
 - 1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง(Semi-structure Interview) ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของครูภาษาไทย
 - 1.4 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและวิธีสอน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน ด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รวมจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และประเด็นคำถาม โดยใช้แบบประเมิน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (Best, 1986: 195)

ระดับ 5	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับคะแนนความสอดคล้องตามเกณฑ์ดังนี้ (Best, 1986: 195)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

พิจารณาค่าความสอดคล้อง ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 จึงเป็นที่ยอมรับได้

1.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา

2. ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) อาจารย์ผู้มีประสบการณ์สอนรายวิชา คติชนวิทยา/ข้อมูลท้องถิ่น/วรรณกรรมท้องถิ่น มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับประเด็นการสนทนากลุ่ม

2.2 กำหนดโครงสร้างและประเด็นสนทนากลุ่ม

2.3 นำประเด็นการสนทนากลุ่ม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและวิธีสอน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด และประเมินผล จำนวน 1 คน ด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รวมจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และประเด็นคำถาม โดยใช้แบบประเมิน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ (Best, 1986: 195)

ระดับ 5	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับคะแนนความสอดคล้องตามเกณฑ์ดังนี้ (Best, 1986: 195)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50-5.00 หมายถึง มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50-4.49 หมายถึง มีความสอดคล้องในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50-3.49 หมายถึง มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50-2.49 หมายถึง มีความสอดคล้องในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.49 หมายถึง มีความสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

พิจารณาค่าความสอดคล้อง ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 จึงเป็นที่ยอมรับได้

2.4 นำประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ที่ปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครูภาษาไทยดีเด่น/ครูผู้เชี่ยวชาญ ศึกษานิเทศก์ อาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษ ที่ 21 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านตามอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับข้อมูลด้านวรรณกรรมท้องถิ่น 4 ประเภท ได้แก่ 1. นิทานพื้นบ้าน 2. ตำนานพื้นบ้าน 3. เพลงพื้นบ้าน 4. คำผญา 5. คำสอย และ 6. ปริศนาคำทาย

2. คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานทั้ง 6 ประเภท มาจำแนกประเภทตามแบบสังเคราะห์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมา ซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว

3. คณะผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อคัดเลือกวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน 3 ประเภท ที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดย

คัดเลือก 1. นิทานพื้นบ้าน 2. ตำนานพื้นบ้าน 3. เพลงพื้นบ้านที่แสดงถึงหลักคตินิยม 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระยะที่ 2 ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ระยะที่ 2 การนำผลไปทดลองใช้

การนำผลการสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานไปทดลองใช้กับผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ศูนย์เครือข่ายที่ 20 ชัยสมบุญมโพธิ์ไชย อำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 215 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ศูนย์เครือข่ายที่ 20 ชัยสมบุญมโพธิ์ไชย อำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 100 คน

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart ซึ่งแบ่งเป็น 4 วงจร ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning)

1.1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

การดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่

2.1 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

2.2 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 แบบบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

2.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียน

2.5 แบบทดสอบท้ายวงจร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่

3.1 แบบวัดคตินิยมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

3.2 แบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาเป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 15 ข้อ

2.2 ขั้นปฏิบัติการ (Action)

นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น มาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ศูนย์เครือข่ายที่ 20 ชับสมบูรณ์โพธิ์ไชย อำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน จำนวน 16 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมจำนวน 16 ชั่วโมง ไม่นับปฐมนิเทศ/ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน โดยกำหนดวงจรปฏิบัติการ 4 วงจร ดังนี้

วงจรถัดที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4

วงจรถัดที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8

วงจรถัดที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9-12

วงจรถัดที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13-16

2.3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observer)

ครูผู้สอนสังเกตการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติการสอน ซึ่งครูผู้สอนและผู้ช่วยครูจะสังเกตกระบวนการของการปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติ โดยใช้เครื่องมือการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจดบันทึกตามสภาพการณ์จริงที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำนกิจกรรมการเรียนรู้

2) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้ช่วยครูบันทึกขณะผู้วิจัยสอนแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

3) แบบบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ผู้ช่วยครูบันทึกผลเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

4) แบบสัมภาษณ์นักเรียน การสัมภาษณ์ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยสัมภาษณ์นักศึกษาทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน เมื่อสิ้นสุดแต่ละวงจรปฏิบัติการ

5) ภาระงาน/ชิ้นงาน ผู้วิจัยตรวจและประเมินภาระงาน/ชิ้นงานของนักเรียน

6) แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร ใช้เมื่อสิ้นสุดแต่ละวงจรปฏิบัติการ

7) แบบวัดคตินิยมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

8) แบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาเป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 15 ข้อ ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนหลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ

2.4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) ประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ปัญหาที่ได้จากการสังเกตการณ์ ดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์และแบบจดบันทึกต่าง ๆ มาอภิปรายวิเคราะห์เพื่อนำไปพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) นำข้อสรุปที่ได้มาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนผ่านไปแล้ว และแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะสอนในครั้งต่อไป

3) สรุปผลการวิจัย นำผลที่ได้จากการปฏิบัติทั้งหมด ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ วิเคราะห์มาสรุปและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งจะทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับหลักคตินิยม และมีความสามารถด้านทักษะในศตวรรษที่ 21 เพิ่มมากขึ้น

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 16 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง ไม่นับปฐมนิเทศ/ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่

3.2.1 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นแบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยบันทึกกิจกรรมต่าง ๆ ของครูและนักเรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีขอบข่ายพฤติกรรมดังนี้

- 1) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) บรรยากาศในการเรียนรู้
- 3) บุคลิกภาพ
- 4) การใช้คำพูดหรือคำถามกระตุ้นให้นักศึกษาคิด
- 5) เหตุการณ์ ข้อความ วิธีการ คำพูดของนักศึกษาขณะทำกิจกรรม

3.2.2 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้ช่วยวิจัยจะเป็นผู้ทำบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัย

3.2.3 แบบบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

3.2.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียน

3.2.5 แบบประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน

3.2.6 แบบทดสอบท้ายวงจร มี 4 ชุด ใช้เมื่อสิ้นสุดการเรียนในแต่ละวงจรปฏิบัติการ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ และแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่

3.3.1 แบบวัดคติธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

3.3.2 แบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 15 ข้อ

3.4 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักคติธรรม สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 16 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง ไม่นับปฐมนิเทศ/ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2) ศึกษาขอบข่ายวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3) ศึกษาหลักคติธรรม 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

5) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยการนำวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง ไม่นับปฐมนิเทศ/ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน แบ่งเป็น 4 วงจรปฏิบัติการ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้ตามวงจรปฏิบัติการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง	จำนวนชั่วโมง	วงจรปฏิบัติการที่
1. ปฐมนิเทศและทดสอบก่อนเรียน	1	
2. ความหมายและความสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่น	1	1
3. วิเคราะห์คุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน	1	
4. หลักคติธรรม น้อมนำไปใช้	1	
5. คติธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน	1	
6. ความหมายและความสำคัญของนิทานพื้นบ้านอีสาน	1	2
7. การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้านอีสาน	1	
8. คติธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านอีสาน	1	
9. ความหมายและความสำคัญของตำนานพื้นบ้านอีสาน	1	3
10. การอ่านจับใจความตำนานพื้นบ้านอีสาน	1	
11. วิเคราะห์คุณค่าตำนานพื้นบ้านอีสาน	1	
12. คติธรรมที่ปรากฏในตำนานพื้นบ้านอีสาน	1	

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้ตามวงจรปฏิบัติการ (ต่อ)

13. ความหมายและความสำคัญของเพลงพื้นบ้านอีสาน	1	4
14. การวิเคราะห์เนื้อหาเพลงพื้นบ้านอีสาน	1	
15. วิเคราะห์คุณค่าเพลงพื้นบ้านอีสาน	1	
16. คติธรรมที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านอีสาน	1	
ทดสอบหลังเรียน	1	
รวม	18	

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 16 แผนการจัดการเรียนรู้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัย จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

7) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำ

8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวนระดับชั้นละ 1 แผนการจัดการเรียนรู้

9) ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่

4.2.1 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้

4.2.2 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้ช่วยวิจัยจะเป็นผู้
ที่บันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัย

4.2.3 แบบบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

4.2.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียน

มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาตัวอย่างแล้ววางแผนกำหนดขอบข่ายพฤติกรรมที่สังเกตของแบบสังเกต
พฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียน แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัย
แบบบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

2) สร้างเครื่องมือ ได้แก่ 1) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ 2) แบบบันทึก
การสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้ช่วยวิจัยจะเป็นผู้ที่บันทึกการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ของผู้วิจัย 3) แบบบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ และ 4) แบบสัมภาษณ์นักเรียน
ตามขอบข่ายพฤติกรรมที่กำหนด

3) เสนอเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ
ทางด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้าน
การวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัย จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

4) ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5) นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4.3. แบบประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาตัวอย่างแล้ววางแผนกำหนดขอบข่ายแบบประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน
- 2) สร้างเครื่องมือ ได้แก่ 1แบบประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน
- 3) เสนอเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัย จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา
- 4) ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- 5) นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4.4. แบบทดสอบท้ายวงจร มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ในหัวข้อแต่ละวงจรปฏิบัติการนั้น ๆ
- 2) ศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกข้อสอบให้มีประสิทธิภาพ
- 3) สร้างแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและตรงตามของรายวิชา
- 4) นำแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัย จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา
- 5) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- 6) นำแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการไปใช้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามแผนการปฏิบัติการวิจัย

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่

4.3.1 แบบวัดคติธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีสร้างเครื่องมือ และวิธีวัดผลทางการศึกษา
- 3) วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีสาระเกี่ยวกับการวรรณกรรมท้องถิ่น
- 4) จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (Test Blueprint)
- 5) สร้างแบบวัดคติธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ให้ครอบคลุมตารางวิเคราะห์ข้อสอบ
- 6) เสนอแบบวัดคติธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัย จำนวน 1

คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำความคิดของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) นำผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป

7) นำแบบวัดคติธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ไปทดลองใช้ (Try Out) กับเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ที่เคยเรียนเรื่องนี้แล้ว และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติรายข้อเพื่อหาประสิทธิภาพของบททดสอบให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยพิจารณาจากค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.2 – 0.8 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 1.00 และคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 15 ข้อ

8) นำแบบวัดคติธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ และริชาร์ด (Kuder and Richardson)

9) นำแบบวัดคติธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 15 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.3.2 แบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 15 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีสร้างเครื่องมือ และวิธีวัดผลทางการศึกษา

3) วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีสาระเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่

21

4) จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (Test Blueprint)

5) สร้างแบบวัดคติธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ให้ครอบคลุมตารางวิเคราะห์ข้อสอบ 7 เสนอแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำความคิดของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) นำผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป

6) นำแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ไปทดลองใช้ (Try Out) กับเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ที่เคยเรียนเรื่องนี้แล้ว และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติรายข้อเพื่อหาประสิทธิภาพของบททดสอบให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดย

พิจารณาจากค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.2 – 0.8 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 1.00 และคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 15 ข้อ

7) นำแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ และริชาร์ด (Kuder and Richardson)

8) นำแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 15 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คณะผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาต ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดศูนย์เครือข่ายชัชสมบูรณโพธิ์ไชย ศูนย์ที่ 20 สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อให้ครูผู้สอนภาษาไทยเข้ารับการประชุมเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเพื่อพัฒนาคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

5.2 ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 6 แผน แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 วงจรปฏิบัติการ ดังนี้

วงจรที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4

วงจรที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8

วงจรที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9-12

วงจรที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13-16

5.3 การสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ จะมีการประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน การทำแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ

5.4 ประเมินผลนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.4.1 คติธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21

5.4.2 ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

5.4.3 ความคิดเห็นของนักเรียน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงระหว่างดำเนินการปฏิบัติการ และหลังจากสิ้นสุดการปฏิบัติการวิจัยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ มาวิเคราะห์คุณลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

6.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จาก 1) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ 2) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้ช่วยวิจัยจะเป็นผู้ที่บันทึกการสังเกตกิจกรรม

การเรียนรู้ของผู้วิจัย 3) แบบบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ และ 4) แบบสัมภาษณ์
นักศึกษา โดยนำผลที่ได้จากการสะท้อนมาวิเคราะห์ อภิปราย สรุปเป็นผลการวิจัยเพื่อให้ได้แนวทาง
หรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

6.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จาก 1) แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ 2) แบบวัดความสามารถ
ด้านการเขียนเพื่อการสื่อสาร ชุดที่ 1 และ 3) แบบวัดความสามารถด้านการเขียนเพื่อการสื่อสารชุดที่
2

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อพัฒนาคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน 3) เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart ซึ่งแบ่งเป็น 4 วงจร ดังนี้ 1) ขั้นวางแผน (Planning) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2) ขั้นปฏิบัติการ (Action) นำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observer) ครูผู้สอนสังเกตการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติการสอน ซึ่งครูผู้สอนและผู้ช่วยครูจะสังเกตกระบวนการของการปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติ 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) ประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ปัญหาที่ได้จากการสังเกตการณ์ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลดังกล่าว ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่ทำแบบวัดคตินิยมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังเรียน

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21

4.1. ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนใน

ศตวรรษที่ 21 ระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสามารถ ในการเขียน แผนการ จัดการเรียนรู้ ฯ
ส่วนนำของแผนการจัดการเรียนรู้				
1.	องค์ประกอบสำคัญครบถ้วน(ตามที่กำหนด)	4.40	.55	มาก
2.	สาระสำคัญเหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้	4.60	.55	มากที่สุด
3.	การกำหนดมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	4.20	.45	มาก
4.	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับตัวชี้วัด	4.40	.55	มาก
5.	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนครอบคลุมด้าน KPA	4.60	.55	มากที่สุด
6.	สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผล การเรียนรู้	4.60	.55	มากที่สุด
7.	คุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับการจัดการ เรียนรู้	4.40	.55	มาก
8.	สมรรถนะสำคัญสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	.55	มาก
9.	ชิ้นงาน/ภาระงาน สอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการ เรียนรู้	4.20	.45	มาก
10.	ชิ้นงาน/ภาระงานส่งเสริมให้นักเรียนสร้างนวัตกรรม	4.40	.55	มาก
11.	เกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับตัวชี้วัดหรือผลการ เรียนรู้	4.40	.55	มาก
12.	เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน/ภาระงานที่ครอบคลุม ชัดเจน	4.80	.45	มากที่สุด
รวม		4.45	.11	มาก

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสามารถ ในการเขียน แผนการ จัดการเรียนรู้ ฯ
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีท้องถิ่นอีสาน				
13.	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้น	4.20	.45	มาก
14.	กิจกรรมการเรียนรู้มีการนำวรรณคดีท้องถิ่นอีสานไป ใช้	4.40	.55	มาก
15.	กิจกรรมการเรียนรู้มีการกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ เกี่ยวกับหลักคตินิยม	4.60	.55	มากที่สุด
16.	กิจกรรมการเรียนรู้มีการกำหนดให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ หลักธรรมจากวรรณคดีท้องถิ่นอีสาน	4.20	.45	มาก
รวม		4.35	.14	มาก
สื่อและแหล่งเรียนรู้				
17.	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา สาระ	4.40	.55	มาก
18.	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.60	.55	มากที่สุด
19.	วัสดุอุปกรณ์ สื่อมีความทันสมัย	4.20	.45	มาก
20.	วัสดุอุปกรณ์ สื่อมีความแปลกใหม่	4.20	.45	มาก
21.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อ	4.60	.55	มากที่สุด
รวม		4.40	.14	มาก
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้				
22.	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์และ กิจกรรมการเรียนรู้	4.40	.55	มาก
23.	การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	4.40	.55	มาก
24.	มีการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับคตินิยมสำหรับ นักเรียน	4.40	.55	มาก
25.	มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	4.60	.55	มากที่สุด
รวม		4.45	.11	มาก

รวม	4.41	.08	มาก
-----	------	-----	-----

จากตารางที่ 2 พบว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา พบว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.41) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.08) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก และถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด มีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ส่วนนำของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.45) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.11) และด้านที่ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.45) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.11) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก รองลงมา คือ ด้านที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.40) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.14) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก ส่วนด้านที่มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 น้อยที่สุด คือ ด้านที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีท้องถิ่นอีสาน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.35) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. =0.14) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก

4.2 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ผลการ ประเมิน
ด้านผู้สอน				
1	แนะนำแนวการสอน การวัดและประเมินผลแก่ผู้เรียน	4.40	.55	มาก
2	การเตรียมความพร้อม เตรียมการสอน	4.40	.55	มาก
3	ความตรงต่อเวลา	4.60	.55	มากที่สุด
รวม		4.47	.18	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
4	มีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนที่น่าสนใจ	4.00	.71	มาก
5	จัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้น	4.40	.89	มาก
6	จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการนำวรรณคดีท้องถิ่นอีสานไปใช้	4.20	.84	มาก
7	จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักคตินิยม	4.60	.55	มากที่สุด
8	จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการกำหนดให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์หลักธรรมจากวรรณคดีท้องถิ่นอีสาน	4.60	.55	มากที่สุด
9	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	4.80	.45	มากที่สุด
10	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคนิคที่หลากหลาย	4.20	.84	มาก
11	จัดกิจกรรมอย่างเป็นลำดับตามขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้	4.60	.55	มากที่สุด
12	จัดกิจกรรมได้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	4.80	.45	มากที่สุด
13	จัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิด (คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์)	4.40	.55	มาก
14	จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน	4.60	.55	มากที่สุด

15	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.40	.89	มาก
16	กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี	4.00	.71	มาก
17	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง	4.60	.55	มากที่สุด
18	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการศาสตร์อื่นเข้ามามีส่วนร่วม	4.60	.55	มากที่สุด
19	มีการเสริมแรงเมื่อนักเรียนปฏิบัติ หรือตอบถูกต้อง	4.40	.89	มาก
20	เอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างทั่วถึง	4.60	.55	มากที่สุด
21	ใช้เวลาสอนเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	4.80	.45	มากที่สุด
22	ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียน	4.40	.55	มาก
รวม		4.47	.21	มาก
ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน				
23	มีเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ สื่อประกอบในการจัดการเรียนรู้	4.60	.55	มากที่สุด
24	วัสดุอุปกรณ์ สื่อเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น	4.60	.55	มากที่สุด
25	ใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	.00	มากที่สุด
26	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และสื่อ	4.45	.11	มาก
รวม		4.66	.21	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน				
27	มีวิธีการประเมินผลตามสภาพจริง	4.50	.31	มากที่สุด
28	มีการอธิบายวัดและการประเมินให้ผู้เรียนทราบ อย่างชัดเจน	4.52	.30	มากที่สุด
29	การวัดและประเมินผลเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้	4.45	.11	มาก
30	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.78	.30	มากที่สุด
รวม		4.56	.08	มาก

			ที่สุด	
การจัดบรรยากาศและบริหารชั้นเรียน				
31	จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	4.52	.30	มากที่สุด
32	ครูให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียน	4.45	.11	มากที่สุด
33	ใช้เทคนิคหลากหลายในการควบคุมชั้นเรียน	4.58	.43	มากที่สุด
รวม		4.52	.17	มากที่สุด
รวมทุกด้าน		4.54	.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า แสดงผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทย ระดับประถมศึกษา พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.54) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.10) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด และถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด คือ ด้านที่ 3 ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.66) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.21) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.56) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.08) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านที่ 5 การจัดบรรยากาศและบริหารชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.52) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.17) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านที่ 1 ด้านผู้สอน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.47) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.18) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 น้อยที่สุด คือ ด้านที่ 2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.47) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. =0.21) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรม

ท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก

4.3 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม ก่อนและหลังเรียน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบวัดคตินิยม หลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 4.3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม ก่อนและหลังเรียน

คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคตินิยม	จำนวน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t	df	p
ก่อนเรียน	100	20	9.09	1.72	-45.73	99	.00
หลังเรียน	100	20	17.94	1.01			

*นัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 4.3 แสดงเกี่ยวกับความรู้การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 ทั้งนี้ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X} = 9.09) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 1.72) เมื่อเรียนแล้ว ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สูงขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 17.94) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 1.01)

4.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21

ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 4.4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คิดเห็น
1.	ครูมีการเตรียมการสอน	4.23	.51	มาก
2.	การจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน	4.52	.52	มากที่สุด
3.	เนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง	4.54	.52	มากที่สุด
4.	ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน	4.49	.52	มาก
5.	กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนการสอน	4.44	.50	มาก
6.	ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และ รายบุคคล	4.51	.50	มากที่สุด
7.	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และ ร่วมกันอภิปราย	4.49	.52	มาก
8.	กิจกรรมการเรียนสนุกและน่าสนใจ	4.51	.50	มากที่สุด
9.	ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหา	4.57	.50	มากที่สุด
10.	ครูใช้วิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.41	.51	มาก
11.	ครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน	4.58	.50	มากที่สุด
12.	ครูให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน	4.57	.52	มากที่สุด
13.	ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ	4.46	.50	มาก
14.	ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม	4.51	.50	มากที่สุด
15.	ครูมีบุคลิกภาพ การแต่งกายและการพูดจา เหมาะสม	4.55	.52	มากที่สุด
16.	ครูเข้าสอนและออกตรงเวลา	4.53	.50	มากที่สุด
17.	นักเรียนทราบเกณฑ์การประเมินผลล่วงหน้า	4.67	.47	มากที่สุด
18.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน	4.54	.50	มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 แสดงความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความ คิดเห็น
19.	ครูประเมินผลอย่างยุติธรรม	4.24	.43	มาก
20.	นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข	4.29	.48	มาก
รวม		4.48	.18	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า แสดงความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.48) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.18) แสดงว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก และถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ ข้อที่ 17 นักเรียนทราบเกณฑ์การประเมินผลล่วงหน้า มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.67) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.47) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 11 ครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.58) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 9 ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหา มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.57) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 12 ครูให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.57) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.52) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 15 ครูมีบุคลิกภาพ การแต่งกายและการพูดจาเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.55) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.52) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่

3 เนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.54$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.52) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 18 นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.54$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 16 ครูเข้าสอนและออกตรงเวลา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 2 การจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.52) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 6 ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 8 กิจกรรมการเรียนสนุกและน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 14 ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.49$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.52) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 7 ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.49$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.52) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 13 ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 5 กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.44$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 10 ครูใช้วิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย

มีค่าเฉลี่ย (\bar{x} = 4.41) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.51) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 20 นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ย (\bar{x} = 4.29) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.48) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 19 ครูประเมินผลอย่างยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย (\bar{x} = 4.24) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.43) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 น้อยที่สุด คือ ข้อที่ 1 ครูมีการเตรียมการสอน มีค่าเฉลี่ย (\bar{x} = 4.23) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.51) แสดงว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อพัฒนาคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน 3) เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart ซึ่งแบ่งเป็น 4 วงจร ดังนี้ 1) ขั้นวางแผน (Planning) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2) ขั้นปฏิบัติการ (Action) นำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observer) ครูผู้สอนสังเกตการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติการสอน ซึ่งครูผู้สอนและผู้ช่วยครูจะสังเกตกระบวนการของการปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติ 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) ประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ปัญหาที่ได้จากการสังเกตการณ์ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้สรุปผลดังกล่าว ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.41) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.08) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก

ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.54) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.10) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด

ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อิสาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม ก่อนและหลังเรียน ผลการศึกษา พบว่า ความรู้การจัดการเรียนรู้อิสาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 ทั้งนี้ ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 9.09$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 1.72) เมื่อเรียนแล้ว ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อิสาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อิสาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สูงขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 17.94$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 1.01)

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้อิสาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้อิสาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้อิสาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.48$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.18) แสดงว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อิสาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับการสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยจากการได้เก็บข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ตำรา เอกสาร งานวิจัย การสัมภาษณ์คณาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย และสนทนากลุ่มย่อยครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา เกี่ยวกับความต้องการ ทั้งนี้จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลพบว่า ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหรือสัมภาษณ์ บุคคลทุกคนเห็นเป็นแนวทางเดียวกันว่ามีความต้องการอย่างยิ่งที่จะให้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ที่จะทำให้อิสาภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาด้านการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อิสาโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมให้แก่ักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา หอมฟุ้ง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้อิสาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ได้ผลการวิจัย ดังนี้ 1. ผลการวิเคราะห์วรรณกรรมมี ดังนี้ 1.1) ผลการปริวรรตวรรณกรรมท้องถิ่นพบว่าวรรณกรรมท้องถิ่นต้นฉบับมีข้อความบางอย่างขาดหายและลบเลือนแต่ไม่กระทบกับใจความหลัก 1.2) การวิเคราะห์ตามแนวทางวรรณคดีพบว่า วรรณกรรม

ท้องถิ่นมีทั้งความงามทางวรรณศิลป์และข้อคิดในการใช้ชีวิต 1.3) การวิเคราะห์ทางคติชนวิทยาพบว่าวรรณกรรมมีบทบาทที่สำคัญในการสอนการปฏิบัติตนและคุณธรรม จริยธรรม และสะท้อนภูมิปัญญา ความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรม การวิเคราะห์ทางจิตวิทยาพบว่าวรรณกรรมส่งเสริมให้บุคคลมี Super Ego ด้านทฤษฎีการเสริมแรง ปรากฏทั้งตัวเสริมแรงบวกและตัวเสริมแรงลบและการวิเคราะห์ด้านสังคมวิทยา มีการกล่าวถึง บรรทัดฐานทางสังคม 3 ประเภท ได้แก่ วิถีประชา จารีตประเพณี และกฎหมาย สถาบันทางสังคมปรากฏ 3 สถาบัน คือ ครอบครัว ศาสนา และการปกครอง 2. พัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ได้ทั้งหมด 58 แนวการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทุกแนวการจัดการเรียนรู้มีค่าประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ เฉลี่ย 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 3. ผลการทดลองใช้และการขยายผล ด้านความพึงพอใจพบว่าทั้งครูและนักเรียนโรงเรียนทดลองและโรงเรียนขยายผลมีความพึงพอใจแนวการจัดการจัดกิจกรรมในระดับมากที่สุด โดยด้านที่พึงพอใจสูงที่สุดคือด้านกิจกรรม รองลงมาคือด้านประโยชน์ และรองลงมาคือด้านเนื้อหา ด้านการเกิดขึ้นของความสามารถในศตวรรษที่ 21 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มขยายผลมีความความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนสูงขึ้นทั้ง 4 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการใช้วิจารณญาณ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการแก้ปัญหา

5.3 ข้อเสนอแนะ

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 คณะผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาได้ โดยจะต้องมีการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ เอกสารให้ครบถ้วน ทั้งนี้เนื่องจากหากขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไปอาจทำให้การจัดการเรียนรู้นั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อนำการสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ไปสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรมครูประจำการทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

- กมล รอดคล้าย. (2557). *สพฐ. ตั้งทีมแก้ ป.3 อ่านไม่ออกวาง 4 ชั้น-เริ่มเต็มรูปแบบปี' 58*. มติชน. 30
- กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร :
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2546). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน/กรมวิชาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กรองเทพ เคลือบพณิชกุล. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- กลิ่น สระทองเนียม. (2545). “การอ่านเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ทำไมคนไทยไม่ชอบอ่าน
หนังสือ” *ประชาศึกษา*, 53(1): 25
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2551). *ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2558). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กาญจนา เชื้อมจันทร์ (2554). *วิธีสร้างนิสัยรักการอ่าน*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561. สืบค้นได้จาก
<http://www.thaigoodview.com>.
- กาญจนา บุญรมย์. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. อุบลราชธานี : ฝ่ายเอกสารตำรา
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ฉันท ชาติทอง. (2554). *การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด*. กรุงเทพมหานคร: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ฉันท ชาติทอง. (2552). *การจัดการชั้นเรียนห้องเรียนแห่งความสุข (Classroom Management:
Happiness Classroom)*. กรุงเทพมหานคร: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จรรยา มีธนากร. (2558). *กทม. ดิวเข้มโรงเรียนแก้ปัญหาเด็กอ่านหนังสือไม่ออก ปี 58 เด็ก กทม.อ่าน
เขียนได้*. ไทยรัฐ.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2547). *เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา. ลาดพร้าว.
- จุฬาลักษณ์ นิลสาขา. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างความสามารถในการสอนอ่านและ
วินิจฉัยการอ่าน สำหรับครูระดับประถมศึกษาตอนต้น*. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์ และศิลปะ. ปีที่9 ฉบับที่2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน (Reading and Reading
Promotion)*. กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ. (2546). *หนังสือเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ภาษาไทย ม.1*. นนทบุรี : ไทยร่มเกล้า.
- ณัฐพงศ์ชัย ไทรพงษ์พันธุ์ (2557). *การพัฒนาหลักสูตร*. ราชบุรี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). *การสอนภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราช
ภัฏชลบุรี.
- ธนู ทดแทนคุณ และกุลวดี แพทย์พิทักษ์. (2548). *ภาษาไทย 1*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- อึ้ง บัศวรี. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- อึ้ง บัศวรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.

- ฉันทพร บุษปฤกษ์. “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธิดาวรรณ สีหะวงษ์. (2556). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ BBL และแบบ 4 MAT. ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นภดล จันทร์เพ็ญ. (2542.) การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ่อน-แถมมี.
- บังอร ทองพูนศักดิ์. (2542). พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- บัญญัติ อึ้งสกุล. (2544). การวางแผนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู. วารสารวิชาการ, 5(12), 48-53.
- บันลือ พงกษะวัน. (2539). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- บันลือ พงกษะวัน. (2543). แนวทางการพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2554). การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษบา บัวสมบุรณ์, สรัญญา จันทร์ชูสกุล, พินดา วราสุนันท์, ณัฐกิตติ์ นาทา. (2561). การสำรวจนวัตกรรม การสอนอ่านและเขียนภาษาไทยของครูในระดับชั้นประถมศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2561).
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2561). ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู (Professional Learning Community : PLC) กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : M & N Desing Printing.
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์. (2552). การใช้ภาษาไทยในวงราชการ. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ปิตินันท์ สุทธสาร. (2559). คู่มือการสอนอ่านเขียนแจกลูกสะกดคำ. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เปลื้อง ณ นคร (2544). ศิลปะแห่งการอ่าน : หลักวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง.
- ผะอบ โปษะกฤษณะ. (2538). ลักษณะสำคัญของภาษาไทย การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง และราชาศัพท์. กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น.
- พรพิไล เลิศวิชา และอัครภูมิ จารุภากร. (2550). ออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยเข้าใจสมอง. กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- พินดา วราสุนันท์, บุษบา บัวสมบุรณ์, สรัญญา จันทร์ชูสกุล, ณัฐกิตติ์ นาทา. (2560). ผลการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้ในการสอนอ่านและเขียน ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาในเขตกรุงเทพและปริมณฑล. วารสารวิชาการ คีศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-มิถุนายน 2560.

- พิระพรรณ ทองศูนย์. (2556). “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานใต้ ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พุทธชาติ ทองกร. (2551). นวัตกรรมที่ใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทย. *วารสารวิชาการ*, 11(2): 81-86.
- มธุรส ประภาจันทร์, มารุต พัฒผล วิชัย วงษ์ใหญ่ โชติมา หนูพริก. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างความสามารถในการสอนอ่านและวินิจฉัยการอ่าน สำหรับครูระดับประถมศึกษาตอนต้น*. วารสาร Veridian E-Journal, Silkworms University: ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. (พฤษภาคม – สิงหาคม 2559).
- รวีวัตร์ สิริภูบาล. (2543). “การพัฒนาแบบจำลองฝึกอบรมครูเชิงทักษะปฏิบัติ.” วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รุจิร ภูสาระ. (2545). *การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บั๊กพอยท์.
- เรวณี ชัยเชาวรัตน์. (2559). *กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการออกแบบการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วรรณ โสมประยูร. (2544). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- วรรณ โสมประยูร. (2553). *เทคนิคการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้าวิชาการ จำกัด.
- วรลักษณ์ ชูกำเนต,เอกรินทร์ สังข์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย*. วารสาร Hatyai Journal 12 (2) : 123-124.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองธรรม.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *การพัฒนาหลักสูตรการสอนมิติใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ธเนศการพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อาร์แอนด์ ปรีนท์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2538). *ทฤษฎีและการพัฒนาหลักสูตร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2551). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ศิริพร ลิ้มตระการ. (2547). “*ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน*.” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 12. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสถาบันภาษาไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2559). *คู่มือการสอนอ่านเขียนแจกลูกสะกดคำ*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้. (2550ก). *การศึกษาผลการติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง(BBL : Brain-based Learning)ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเข้มแข็ง*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้. (2550). *การศึกษาผลการติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง(BBL :Brain-based Learning)ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้. (2550ค). *สมองเรียนรู้ได้อย่างไร. เอกสารประกอบการอบรมครู BBL ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สนิท ตั้งทวี. (2536). *อ่านไทย*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สมพร มั่นตะสูตรแพ่งพิพัฒน์. (2534). *การอ่านทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สมหวัง มหาวัง. (2554). “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการคิดต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. (ม.ป.ท.)
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2549). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย : การวิเคราะห์ห่อมิวน (Meta-analysis)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554ก). *รูปแบบการพัฒนาศักยภาพครูและผู้เรียนในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554ข). *แนวทางการดำเนินงานเพื่อขยายผลการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *สภาวิชาการการศึกษาไทยในเวทีโลก*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *รายงานการประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กในการอ่านวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : ศุภสภา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน. เอกสารแนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2546). สรุปผลการประชุมวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 จุด. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553: 66) *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำลี รักสุทธี. (2550). *ทางก้าวสู่มืออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : ธนรัชการพิมพ์.
- สำลี รักสุทธี. (2553). *การจัดทำสื่อ นวัตกรรมและแผนประกอบสื่อ นวัตกรรม*. นนทบุรี : เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- สุโขทัยธรรมาธิราช,มหาวิทยาลัย. (2539). *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 (Thai 5) หน่วยที่ 1-5*. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2558). *การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. นครปฐม : ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2539). *ปัญหาการอ่านภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุมน ไวยบุญญา. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาครูที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย*. สาขาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุมิตร คุณานุกร. *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล ธรรมร่มดี, ทศนีย์ จันอินทร์, และคงกฤษ ไตรรงค์. (2553). *อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัยและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ แนวจิตตปัญญา*. โครงการเอกสารวิชาการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงลำดับที่ 8. นครปฐม: เอมี เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2543). *การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา*. กรุงเทพมหานคร : ประยูรวงศ์พรินติ้ง.
- อรุณรุ่ง โยธสิงห์ และสำราญ กำจัดภัย. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวความคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้สอนระดับ*

ประถมศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2559).

อุทามาตร์ กรุงเทพฯ. (2557). การพัฒนาผลการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนสื่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3โดยการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT กับแบบ BBL. ปรินญาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภาษาต่างประเทศ

APEID. (1977). *Implanting curriculum : A Symposium of Experience from The Asian Region*. Bangkok; UNESCO Regional Office Education in Asia.

Beauchamp (1975). *Curriculum Theory*. 3 rd ed. Wilmette Illinoid: The Kagg Press.

Best, John W. (1981). *Research in education*. London: Prentice-Hall India.

Boyd, V. (1992). *School context. Bridge or barrier to change?* Austin, TX : Southwest Educational Development Laboratory.

Caine and Caine. (1989). *Teaching and the human brain*. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.

Caine and Caine. (1991). *Teaching and the human brain*. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.

Dale, E. (1969). *Audiovisual methods in teaching*, third edition. New York: The DrydenPress; Holt, Rinehart and Winston.

Darling – Hammond, L. (1994). *The current status of teaching and teacher development in the United States*. New York : Teacher College, Columbia University.

DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional Learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Bloomington, IN: Solution. Education Service.

DuFour, R., Eaker, R., & Many, T. (2006). *Learning by Doing A Handbook for Professional Learning Communities at Work*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.

Eastwood, K., & Louis, K. (1992). *Restructuring that lasts: Managing the performance dip*. Journal of School Leadership, 2(2), 213-224.

Eric Jensen. (2000). *Brain-Based Learning the new science of teaching the training* San Diego, CA: The Brain store.

Fullan, M. (1999). *Change Forces: The Sequel*. London. Falmer Press.

Good. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw Hill.

Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity*. New York: Teacher College Press.

Hord, S.M. (1997). *Professional learning communities : Communities of inquiry and improvement*. Austin : Southwest Educational Development Laboratory. journal.oas.psu.ac.th/index.php/asj/article/viewFile/125/688 Hord,

Roussin & Sommers (2010). *Guiding professional Learning Community*. United of America.

- Joyce, B, & Weil, M. and Showers, B. (1993). *Model of teaching*. 4th ed. Boston : Allyn and Bacon : A Division of Simon & Schuster, Inc.
- Joyce, B, & Weil, M. and Showers, B. (1996). *Model of teaching*. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Joyce, B, & Weil, M. and Showers, B. (2000). *Models of Teaching*. (6th ed.) Boston: Allyn and Bacon.
- Kotter, J. P., & Cohen. (2002). *The heart of change: Real-life stories of how people change their organizations*. Boston: Harvard Business School Press.
- Kruse, S., Louis, S.K., & Bryk, A. (1995). *Building professional learning community in schools*. Madison, WI: Center for School Organization and Restructuring.
- Little, J. W. (1997). *Excellence in professional development and professional Community*. Washington, D.C.: Office of Educational Research and Improvement.
- Luis, K. S., & Kruse, S. D. (1995). *Professional and community: Perspectives on reforming urban schools*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Ministry of Education (MOE). (2009). *Teachers-The Heart of Quality Education*. Retrieved from <http://www.moe.gov.sg/media/press/2009/09/teachers-the-heart-of-quality.php>
- Olivier, F. D. (2009). *Professional Learning Committees: Characteristics, Principals, and Teachers*. Paper Presented at the Annual Meeting of the Louisiana
- Oliva, P.F. (1992). *Developing the Curriculum*. (3rd ed). New York : Harper Collins.
- Richard, P. R., et al. (1996). *Fundamentals of Behavioral Statistics*. (8th ed.). New York : McGraw – Hill.
- Saylor Alexander and Lewis. (1981). *Curriculum Planning for The Better Teaching and Learning*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Saylor, J.G., & Alexander, M. W. (1974). *Planning Curriculum for School*. (3rd ed.). New York : Holt Rinehart and Winston.
- Schmoker, M. (2004). *Learning communities at the crossroads : Toward the best Schools we've ever had*. Phi Delta Kappan, 86(1), 84-88.
- Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. Doubleday, New York, NY: MCB UP Ltd.
- Senge, P. M., N. Cambron-McCabe, T. Lucas, A. Kleiner, J. Dutton, & B. Smith. (2000). *Schools that Learn : A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares about Education*. New York: Doubleday. Sergiovanni, T. (1998). *International Journal of Leadership in Education*. Vol.1 No.1, P. 37
- Stoll, L., & Louis, K.S. (2007). *Professional learning community*. New York, NY : Open university Press.

- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : theory and practice*. New York : Brace & World.
- Taba, Hilda. (1978). *Curriculum Development : Theory and Practices*. New York : Harcourt.
- Taylor, F.W. (2003). *Scientific Management*. New York : Harper.
- Thompson, S. C., Gregg, L., & Niska, J. M. (2004). *Professional learning communities, leadership, and student learning*. Research in Middle Level Education Online, 28(1). Retrieved from <http://www.nmsa.org/Publications/RMLEOnline/tabid/101/Default.aspx>
- Tyler Ralph W (1949). *Basic Principia of Curriculum and Instruction*. Chicago : the University of Chicago press.
- Williams, Everett More. (1984). *Relation of Bureaucratic Structure to Communication Satisfaction of Teachers in a Suburban Texas School District*. Doctor 's Thesis, Denton, Texas : North Texas State University
- Wood, J. C. & Wood, J. M. (2002). *Henri Fayol: Critical Evaluations in Business and Management*. New York, NY: Routledge.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง สังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน
ในศตวรรษ ที่ 21

.....

วันเดือนปีที่สังเคราะห์ข้อมูล วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

1. () นิทานพื้นบ้าน
2. () ตำนานพื้นบ้าน
3. () เพลงพื้นบ้าน
4. () คำผญา
5. () คำสอย
6. () ปริศนาคำทาย

ชื่อเรื่อง

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

คตินิยมที่ปรากฏในเรื่องดังกล่าว

1. () ขยัน
2. () ประหยัด
3. () ซื่อสัตย์
4. () มีวินัย
5. () สุภาพ
6. () สะอาด
7. () สามัคคี
8. () มีน้ำใจ

สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

1. () การอ่าน
2. () การเขียน
3. () การฟัง การดู และการพูด
4. () หลักการใช้ภาษาไทย
5. () วรรณคดีและวรรณกรรม

สรุปองค์ความรู้ที่ได้

.....

.....

.....

.....
.....
.....

ลงชื่อ

ผู้ส่งเคราะห์

(.....)

**แบบประเมินความสามารถของครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
โดยใช้วรรณคดีท้องถิ่นอีสาน**

ผู้สอน.....นามสกุล.....
วิชา.....รหัสวิชา.....ชั้น.....
หน่วยที่/บทที่.....ชื่อหน่วย.....
แผนการสอนที่..... เรื่อง..... เวลาที่ใช้.....ชั่วโมง

ระดับการประเมิน 5 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/ครอบคลุม/เหมาะสมมากที่สุด
ระดับการประเมิน 4 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/ครอบคลุม/เหมาะสมมาก
ระดับการประเมิน 3 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/ครอบคลุม/เหมาะสมปาน

กลาง

ระดับการประเมิน 2 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/ครอบคลุม/เหมาะสมน้อย
ระดับการประเมิน 1 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/ครอบคลุม/เหมาะสมน้อยมาก

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ส่วนนำของแผนการจัดการเรียนรู้					
1. องค์ประกอบสำคัญครบถ้วน(ตามที่กำหนด)					
2. สาระสำคัญเหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้					
3. การกำหนดมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้					
4. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับตัวชี้วัด					
5. จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนครอบคลุมด้าน KPA					
6. สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้					
7. คุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้					
8. สมรรถนะสำคัญสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
9. ชิ้นงาน/ภาระงาน สอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้					
10. ชิ้นงาน/ภาระงานส่งเสริมให้นักเรียนสร้างนวัตกรรม					
11. เกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้					
12. เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน/ภาระงานที่ครอบคลุม ชัดเจน					
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีท้องถิ่นอีสาน					
13. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้น					
14. กิจกรรมการเรียนรู้มีการนำวรรณคดีท้องถิ่นอีสานไปใช้					
15. กิจกรรมการเรียนรู้มีการกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักคติธรรม					
16. กิจกรรมการเรียนรู้มีการกำหนดให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์หลักธรรมจากวรรณคดีท้องถิ่นอีสาน					

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
สื่อและแหล่งเรียนรู้					
17. วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ					
18. วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย					
19. วัสดุอุปกรณ์ สื่อมีความทันสมัย					
20. วัสดุอุปกรณ์ สื่อมีความแปลกใหม่					
21. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อ					
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
22. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้					
23. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง					
24. มีการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับคตินิยมสำหรับนักเรียน					
25. มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย					
รวม					
รวมคะแนน/สรุปผลระดับคุณภาพ					

.....ลงชื่อผู้ประเมิน
 (.....)
/...../.....

**แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู
โดยใช้วรรณคดีท้องถิ่นอีสาน**

คำชี้แจง

แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้นี้ เป็นการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครู โดยบันทึกข้อมูลจากการประเมินและทำเครื่องหมาย ✓ ในแบบประเมินทุกข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ผู้สอน.....เรื่องที่สอน.....
- 1.2 ชื่อวิชาที่สอนรหัสวิชา.....ชั้น.....
- 1.3 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 256.....
- 1.4 คาบเรียนที่.....เวลา.....น. ชื่อหน่วยการเรียนรู้.....

ตอนที่ 2 การประเมินการจัดการเรียนการสอน

ปฏิบัติ = 1 ไม่ปฏิบัติ = 0

ที่	รายการประเมิน	ประเมิน		หมายเหตุ
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
ด้านผู้สอน				
1	แนะนำแนวการสอน การวัดและประเมินผลแก่ผู้เรียน			
2	การเตรียมความพร้อม เตรียมการสอน			
3	ความตรงต่อเวลา			
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
4	มีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนที่น่าสนใจ			
5	จัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้น			
6	จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการนำวรรณคดีท้องถิ่นอีสานไปใช้			
7	จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักศีลธรรม			
8	จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการกำหนดให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์หลักธรรมจากวรรณคดีท้องถิ่นอีสาน			
9	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน			
10	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคนิคที่หลากหลาย			

11	จัดกิจกรรมอย่างเป็นลำดับตามขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้			
12	จัดกิจกรรมได้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้			
13	จัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิด (คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์)			
14	จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจก่อให้เกิดความสุขแก่ ผู้เรียน			
15	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์			
16	กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี			
17	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง			
18	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการศาสตร์อื่นเข้ามามีส่วนร่วม			
19	มีการเสริมแรงเมื่อนักเรียนปฏิบัติ หรือตอบถูกต้อง			
20	เอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างทั่วถึง			
21	ใช้เวลาสอนเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด			
22	ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียน			
ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน				
23	มีเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ สื่อประกอบในการจัดการเรียนรู้			
24	วัสดุอุปกรณ์ สื่อเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนทำให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ได้ดีขึ้น			
25	ใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน			
26	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และสื่อ			
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน				
27	มีวิธีการประเมินผลตามสภาพจริง			
28	มีการอธิบายวัดและการประเมินให้ผู้เรียนทราบ อย่างชัดเจน			
29	การวัดและประเมินผลเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้			
30	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
การจัดบรรยากาศและบริหารชั้นเรียน				
31	จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอน			
32	ครูให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียน			
33	ใช้เทคนิคหลากหลายในการควบคุมชั้นเรียน			
		รวมคะแนน		
ข้อเสนอแนะ				
.....				
.....				
.....				

สิ่งที่ควรยกย่องชมเชย
สิ่งที่ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	26- 33	ดีเยี่ยม
คะแนน	21 – 25	ดีมาก
คะแนน	16 – 20	ดี
คะแนน	11 – 15	พอใช้
คะแนน	ต่ำกว่า 11	ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบวัดคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (ก่อน-หลังเรียน)

ชื่อ-นามสกุล..... เลขที่นั่งสอบ.....
 สถานที่สอบ..... ห้องสอบ.....
 สอบ..... ที่ เดือน พ.ศ. เวลา น.

คำอธิบาย

1. ข้อสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ รวม 20 คะแนน
ใช้เวลาสอบ 30 นาที
2. ก่อนตอบคำถาม ให้เขียนชื่อ-นามสกุล เลขที่นั่งสอบ สถานที่สอบและห้องสอบ ในข้อสอบ
3. ให้เขียนชื่อ-นามสกุล วิชาที่สอบ สถานที่สอบ ห้องสอบ เลขที่นั่งสอบด้วยปากกา
ในกระดาษคำตอบ พร้อมทั้งระบายเลขที่นั่งสอบ ด้วยดินสอดำเบอร์ 2B ทับตัวเลขในวงกลม
ให้ตรงกับตัวเลขที่เขียน
4. ในการตอบ ให้ใช้ดินสอดำเบอร์ 2B ระบายวงกลมตัวเลือกลงในกระดาษคำตอบให้เต็มวง
ห้ามระบายนอกวง) ในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียว
ตัวอย่าง ถ้าตัวเลือก เป็นคำตอบที่ถูกต้อง ให้ทำดังนี้

- ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ ต้องลบรอยระบายในวงกลมตัวเลือกเดิม ให้สะอาดหมดรอย
 ดำเสียก่อน แล้วจึงระบายวงกลมตัวเลือกใหม่
5. ห้ามนำข้อสอบและกระดาษคำตอบออกจากห้องสอบ
 6. ไม่อนุญาตให้ผู้เข้าสอบออกจากห้องสอบ ก่อนเวลาหมด

1. คำว่า คติธรรม หมายถึงอะไร

- ก. การซาบซึ้งในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า
- ข. เครื่องเตือนใจให้ทำบางสิ่งบางอย่างให้ได้ตามที่ตัวเองต้องการ
- ค. การเข้าถึงธรรมะของพุทธศาสนิกชนที่ดี รวมทั้งทำตัวให้ดีขึ้นกว่าเดิม
- ง. วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิต เป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิดความเชื่อ ความศรัทธา

2. “เด็กชายสมศักดิ์เป็นคนจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน”

คุณสมบัตินี้ข้างต้นเป็นคติธรรมในข้อใด

- ก. ขยัน
- ข. มีวินัย
- ค. มีน้ำใจ
- ง. มีความซื่อสัตย์

3. “เด็กหญิงสมศรีเป็นคนเรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ”

คุณสมบัตินี้ข้างต้นเป็นคติธรรมในข้อใด

- ก. สุภาพ
- ข. สะอาด
- ค. มีน้ำใจ
- ง. มีความซื่อสัตย์

4. “ปิ่นมณีเป็นคนที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทนไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค”

คุณสมบัตินี้ข้างต้นเป็นคติธรรมในข้อใด

- ก. ขยัน
- ข. มีวินัย
- ค. มีน้ำใจ
- ง. มีความซื่อสัตย์

5. หลักคติธรรมที่ทำให้ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกัน ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ คือข้อใด

- ก. ขยัน
- ข. มีวินัย
- ค. มีน้ำใจ
- ง. มีความสามัคคี

6. พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัส“การรู้จักข่มใจ”หมายถึงข้อใด

- ก. ความจริงใจต่อตนเอง

- ข. การรู้จักฝึกใจตนเอง
 - ค. การประพฤติปฏิบัติต่อสิ่งที่เป็นประโยชน์
 - ง. รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม
- 7.สาเหตุที่ต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมข้อใด
- ก. ชัดกลางจิตใจให้ยึดมั่นในความดีงาม
 - ข. ประพฤติตนให้อยู่ในความดี
 - ค. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี
 - ง. ถูกทุกข้อ
- 8.บุคคลข้อใดต่อไปนี้ มีจิตสาธารณะ
- ก. แดงเก็บเศษแก้วบนทางเดิน นำไปทิ้งขยะ
 - ข. ดำทำความสะอาดบริเวณเขตรับผิดชอบ
 - ค. เขียวไปซื้อของตามที่ครูสั่ง
 - ง. ขาวสมัครเป็นจิตอาสาชุดลอกคูคลองตามที่ อบต. ร้องขอ
- 9.เด็กหญิงมานี มีความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม แสดงว่ามานี มีคุณธรรมประการใด ตามหลักธรรมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานหลักคุณธรรมสำหรับคนไทย ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร วันจันทร์ที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2525
- ก. การรักษาความสัจ
 - ข. การรู้จักขมใจตนเอง
 - ค. การอดทน อดกลั้น และอดออม
 - ง. การรู้จักละวางความชั่ว
10. บุคคลที่ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ประพฤติตนตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ไม่คดโกงมีความโปร่งใสใน
- การทำงานได้ชื่อว่าเป็นบุคคลเช่นใด
- ก. เป็นคนดีที่น่ายกย่อง
 - ข. ชื่อสัตย์สุจริต
 - ค. เป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น
 - ง. เป็นบุคคลที่มีหิริ-โอตตปปะ
11. พฤติกรรมใดที่ไม่แสดงถึงความซื่อตรงต่อประเทศชาติ
- ก. ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
 - ข. มีความรัก รักดี ต่อทุกคนชั้น
 - ค. ใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานหาผลประโยชน์ใส่ตัวเองเพื่อความก้าวหน้า
 - ง. การเข้าร่วมประท้วงต่อต้านรัฐบาลแบบประชาธิปไตย
12. ข้อใดคือคุณธรรมพื้นฐาน
- ก. เมตตา
 - ข. จิตอาสา
 - ค. เสียสละ
 - ง. ความซื่อสัตย์

**แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน**

ชื่อครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้

รายวิชา รหัสวิชา ชั้น ปีการศึกษา

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน ดังนี้

5 : มากที่สุด 4 : มาก 3 : ปานกลาง 2 : น้อย 1 : น้อยที่สุด

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ครูมีการเตรียมการสอน					
2. การจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน					
3. เนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง					
4. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน					
5. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน					
6. ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล					
7. ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย					
8. กิจกรรมการเรียนสนุกและน่าสนใจ					
9. ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหา					
10. ครูใช้วิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย					
11. ครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน					
12. ครูให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน					
13. ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ					
14. ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม					
15. ครูมีบุคลิกภาพ การแต่งกายและการพูดจาเหมาะสม					
16. ครูเข้าสอนและออกตรงเวลา					
17. นักเรียนทราบเกณฑ์การประเมินผลล่วงหน้า					
18. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน					
19. ครูประเมินผลอย่างยุติธรรม					
20. นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข					
รวมคะแนน					
รวมทั้งหมด					

สรุปผลการประเมิน

- 80- 100 ระดับเห็นด้วยมากที่สุด
- 70-79 ระดับเห็นด้วยมาก
- 60 -69 ระดับเห็นด้วยปานกลาง
- 50-59 ระดับเห็นด้วยน้อย
- น้อยกว่า 50 ระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ภาคผนวก ข

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 241/2565

เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษา หัวหน้าโครงการ นักวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัย โครงการวิจัยชุด เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานร่วมกับกระบวนการโค้ชโรงเรียนในสังกัด
ศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ ๒๔๑ /๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษา หัวหน้าโครงการ นักวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัย

โครงการวิจัยชุด เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยม
สำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานร่วมกับกระบวนการโค้ชโรงเรียน
ในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น

เพื่อให้การดำเนินโครงการวิจัยชุด เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับ
ประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานร่วมกับ
กระบวนการโค้ชโรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๔
เมื่อวันศุกร์ ที่ ๑๕ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ มติที่ ๒๘๕/๒๕๖๔ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามต่อไปนี้ เป็นที่ปรึกษา
หัวหน้าโครงการ นักวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัย ดังนี้

๑. พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร. (สาคร ชิตงกโร)	ที่ปรึกษาโครงการวิจัยชุด
๒. ดร.ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล	หัวหน้าโครงการวิจัยชุด/
หัวหน้าโครงการวิจัยย่อย/นักวิจัย
๓. ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์	หัวหน้าโครงการวิจัยย่อย/นักวิจัย
๔. ดร.อรรถพงษ์ ผิวเหลือง	นักวิจัย
๕. นายบัญชา ธรรมบุตร	นักวิจัย
๖. นางรัชนิภาบุรณ์ เนตรภักดี	นักวิจัย

ประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย ดังต่อไปนี้

๑. โครงการวิจัยเรื่อง “การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับ
นักเรียนในศตวรรษที่ ๒๑”

๑. พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร. (สาคร ชิตงกโร)	ที่ปรึกษาโครงการวิจัย
๒. ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์	หัวหน้าโครงการวิจัย/นักวิจัย
๓. ดร.ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล	นักวิจัย

/๔. นายบัญชา...

๔. นายบัญชา ธรรมบุตร	นักวิจัย
๕. นางรัชณีบุรณ์ เนตรภักดี	นักวิจัย

๒. โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น”

๑. พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร. (สาคร ชิตงกโร)	ที่ปรึกษาโครงการวิจัย
๒. ดร.ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทกุล	หัวหน้าโครงการวิจัย/นักวิจัย
๓. ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์	นักวิจัย
๔. ดร.อรรณพงษ์ ผิวเหลือง	นักวิจัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

พระเทพวชิรเมธี

(พระเทพวชิรเมธี, ผศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มติการประชุมคณะกรรมการวิจัย
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ครั้งที่ ๖/๒๕๖๕
วันศุกร์ที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

มติที่ ๒๘๒/๒๕๖๕
เรื่อง ขอเปลี่ยนแปลงหัวหน้าโครงการวิจัยย่อย

คณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๕ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ระเบียบวาระที่ ๕.๔ (เรื่องที่เสนอเพื่อพิจารณา)

สรุปเรื่อง

ตามที่ ดร.ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล หัวหน้าโครงการวิจัยชุด ได้มีบันทึกข้อความที่ อว ๗๙๑๔ (๒)/๐๙๕๗ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๕ เรื่อง ขอเปลี่ยนแปลงหัวหน้าโครงการย่อย ถึงผู้อำนวยการสถาบันวิจัยญาณสังวร เพื่อขอเปลี่ยนแปลงหัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑ “เรื่อง การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ ๒๑” ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จาก ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ เปลี่ยนเป็น นายบัญชา ธรรมบุตร เนื่องจาก ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ ได้ทำหนังสือลาออกจากการเป็นอาจารย์ ไม่ได้ต่อสัญญาจ้างเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ และได้รับความยินยอมจากคณะผู้วิจัยแล้วนั้น

เพื่อให้การดำเนินโครงการวิจัยย่อย “เรื่อง การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ ๒๑” ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จากกองทุนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและดำเนินการวิจัยแบบต่อเนื่อง

จึงเสนอคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวรเพื่อโปรดพิจารณา

มติที่ประชุม :

๑. อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงหัวหน้าโครงการวิจัยย่อยจาก ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ เปลี่ยนเป็น นายบัญชา ธรรมบุตร

๒. นำไปปฏิบัติได้ทันทีโดยมีต้องรอการรับรองรายงานการประชุม

การประชุม

(พระมหาฉัตรชัย สุธตตชโย, ผศ.ดร.)

กรรมการและเลขานุการ

ภาคผนวก ค

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ จว. ๑๘๙/๒๕๖๕

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานร่วมกับกระบวนการโค้ชโรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น

TITLE : DEVELOPMENT OF A TRAINING COURSE FOR THAI TEACHERS AT PRIMARY LEVEL TO ENHANCE MORALITY FOR STUDENTS BY LEARNING MANAGEMENT LOCAL ISAN LITERATURE TOGETHER WITH THE COACHING PROCESS IN SCHOOL KHON KAEN PROVINCE PROVINCIAL EDUCATION OFFICER

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

ณัฐกิตต์ สิริวัฒนาทากุล

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๕ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ มติที่ ๒๘๗/๒๕๖๕ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่อลวงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่างและผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผลการพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๒๗ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ออกให้ ณ วันที่ ๒๗ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

ลงนาม

(พระมหามหวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เลขที่ วจ 6620368

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยคณะมนุษยศาสตร์

ขอมอบวุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายบัญชา ธรรมบุตร

ได้ผ่านการอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ออนไลน์)
หลักสูตรการฝึกอบรม ๑ วัน เรื่อง หลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
ประกอบด้วย ๙ ประเด็นความรู้

ประเด็นความรู้ที่ ๑ วิวัฒนาการของจริยธรรมการวิจัย (History of Research Ethics)

ประเด็นความรู้ที่ ๒ หลักจริยธรรมการวิจัยพื้นฐาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(Principles of Research Ethics, Laws, and Regulations)

ประเด็นความรู้ที่ ๓ กระบวนการขอความยินยอม (Informed Consent Process)

ประเด็นความรู้ที่ ๔ การวิจัยในกลุ่มอ่อนแอ/เปราะบาง (Research among Vulnerable Population)

ประเด็นความรู้ที่ ๕ การรักษาความลับ (Confidentiality)

ประเด็นความรู้ที่ ๖ การประเมินคุณประโยชน์และความเสี่ยง (Risk and Benefit Assessment)

ประเด็นความรู้ที่ ๗ จริยธรรมการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ (Ethical Consideration in Social Studies)

ประเด็นความรู้ที่ ๘ หน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิจัยทั้งก่อนและหลังได้รับการรับรอง

(Responsibility of Investigators including Pre and Post Review Process)

ประเด็นความรู้ที่ ๙ ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

วุฒิบัตรนี้มีผลตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๘

ขอให้เจริญในธรรมและหน้าที่การงานเป็นนิตย์เทอญ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระปรีดิติวชิรโกวี)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

(พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.)

อธิการบดี

(ศ.เกียรติคุณ ดร.พญ.จันทรา กาบวัง เหล่าถาวร)
ประธานมูลนิธิ SIDCER-FERCAP

ภาคผนวก ง

เอกสารการตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย

วารสารนิพนธ์ธรรม วัดจอมมณี

๑๑๑/๑ วัดจอมมณี ตำบลมีชัย

อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๖๑-๐๑๘๖๑๕๖

ที่ จร.๐๑๐๔-๑. ๐๔/ ๒๕๖๗

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ตอบรับการลงบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารนิพนธ์ธรรม วัดจอมมณี
เรียน/เจริญพร คุณบัญชา ธรรมบุตร, คุณรัชชนิบูรณ์ เนตรภักดี และ คุณณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทกุล

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง “การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม
สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21” ลงตีพิมพ์ในวารสารนิพนธ์ธรรม วัดจอมมณี กองบรรณาธิการได้เสนอ
บทความต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ (Peer Review) พิจารณาแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ก่อนตีพิมพ์นั้น

ในการนี้ กองบรรณาธิการ ขอแจ้งให้ทราบว่าบทความวิจัยของท่านได้ผ่านการพิจารณาจาก
คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ (Peer Review) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และได้รับการลงตีพิมพ์ในวารสารนิพนธ์ธรรม
วัดจอมมณี ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๗) ซึ่งท่านสามารถดาวน์โหลดบทความฉบับสมบูรณ์ใน
วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้ที่ <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/index> ขอขอบคุณ มา ณ
โอกาสนี้

อนึ่ง วารสารนิพนธ์ธรรม วัดจอมมณี ISSN : ๒๗๗๔-๐๔๕๕ (Print) ISBN : ๒๗๗๔-๐๔๗๘
(Online) ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) โดยได้รับการจัดให้อยู่ใน วารสาร
กลุ่มที่ ๒

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ

(พระครูสุตรัตนารักษ์)

บรรณาธิการ

วารสารนิพนธ์ธรรม วัดจอมมณี

กองบรรณาธิการวารสารนิพนธ์ธรรม วัดจอมมณี

ผู้ประสานงาน ดร.เกษภา ผาทอง โทรศัพท์ ๐๖๑-๐๑๘๖๑๕๖

พระนัสชนะ สำงข้าง โทรศัพท์ ๐๔๓-๔๔๕๗๘๔๘

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ นายบัญชา ธรรมบุตร

ระดับ	ชื่อปริญญา	พ.ศ.ที่จบ	สถาบัน
ปริญญาตรี	ศาสตรบัณฑิต (ศน.บ. การสอนภาษาไทย)	2557	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย
ปริญญาโท	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม. การสอนภาษาไทย)	2560	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปริญญาเอก	ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด. การบริหารการศึกษา)	2566	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย

2. ประวัติการทำงาน

ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
 เลขที่ 253/7 ถนนวิสุทธิเทพ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง
 จังหวัดเลย

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1) ตำรา หนังสือ เอกสารประกอบการสอน

3.2) งานวิจัย

นายบัญชา ธรรมบุตร, บัญชา เกียรติจรุงพันธ์, นายอรรถพงษ์ ผิวเหลือง, นายคชา ประณีตพลกรัง.
 การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหาของนักศึกษา
 สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. (ได้รับ
 สนับสนุนงบประมาณวิจัยจากสถาบันคุณสงฆ์สงวร ประจำปีงบประมาณ 2563.3)

บทความทางวิชาการ

บัญชา ธรรมบุตร. (2565). การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2565)
 หน้า 221-232. TC12.

อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, พระบวร ปวรธมโม, บัญชา ธรรมบุตร, แมนมิตร อัจหาญ. (2565). การ
 จัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน:แนวคิดเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย.
 วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, ปีที่9 (ฉบับที่1 มกราคม-มีนาคม 2565), หน้า24-
 36. TC12.

วสันต์ เกษงาม, ประยูร แสงใส, สุรวุฒิ แสงมโน, อัครเดช นีละโยธิน, **บัญชา ธรรมบุตร**. (2565).

คุณธรรมจริยธรรมกับความเป็นครู. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2565), หน้า65-76. TC12.

พระครูปลัดสุรวุฒิ แสงมโน, พระปลัดวสันต์ อีรวโร, **บัญชา ธรรมบุตร**, แสงอาทิตย์ ไทยมิตร, พระพจนันท์ กุมพล. (2563). **พระพุทธเจ้าขณะมารในปรัชญา 5 กระบวนทัศน์**. วารสารพุทธมคค์ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวธวิกสิตาราม, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563) หน้า 51-60. TC12.

บทความทางวิชาการ

พระสุขุม สุขวาทมโก, พระมหาอรรัง ฐิตปญโญ, พระสุวรรณ สุขเมธปญโญ, ชนมกร ประไกร, **บัญชา ธรรมบุตร**, ณทิพรดา ไชยศิลป์, มงคล สารินทร์. (2565). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางปริมณฑล**. วารสารพุทธมคค์ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวธวิกสิตาราม, ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2565), หน้า 80-95. TC12.

บัญชา ธรรมบุตร, บัญชา เกียรติจรุงพันธ์, อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, คชา ปราณีตพลกรัง. (2565). **การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน**. วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม, ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม), หน้า77-91. TC12.

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์

ระดับ	ชื่อปริญญา	พ.ศ.ที่จบ	สถาบัน
อนุปริญญา	ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง การสอนภาษาไทย)	2524	วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
ปริญญาตรี	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ. ภาษาไทย)	2529	สุโขทัยธรรมมาธิราช
ปริญญาโท	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม. ภาษาไทย กลุ่มวรรณคดี)	2543	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ปริญญาเอก	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด. วิจัยศิลปะและวัฒนธรรม)	2556	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. ประวัติการทำงาน

ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
เลขที่ 9/37 หมู่ที่ 12 บ้านโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1) ตำรา หนังสือ เอกสารประกอบการสอน

บัญชา เกียรติจรุงพันธ์. (2557). ตำราเรียนวิชาภูมิปัญญาภาษาไทย. ฉบับปรับปรุง. สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บัญชา เกียรติจรุงพันธ์. (2558). แผนการจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

3.2) งานวิจัย

บัญชา เกียรติจรุงพันธ์. (2557). การพัฒนาความสามารถการเขียนหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้แนวคิดการสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็กและเยาวชนด้วยบันได 8 ขั้น. การประชุมวิชาการระดับชาติ “ศึกษาศาสตร์วิจัย” ครั้งที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. สงขลา. แม็กซีมีเดีย วาย 2 เคเพรส.

Benjaporn Laowongsee. Buncha Kiatjarungphan (2015) . The Curriculum development for developing the Thai language creativity of the 4th-6th grade students ByTorrance' s Future Problem Solving Model. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of education curriculum and instruction graduate school KhonKaen University.

3.3) บทความทางวิชาการ

- บัญชา เกียรติจรุงพันธ์. (2554). “จ๋า” ผู้สื่อสารกับปู่ตา : รอยต่อแห่งความทรงจำร่วมของชุมชน =JUM : The communicant with the ancestors : the seam of shared memories of the community. ใน วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 3, 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2554) 20-39
- บัญชา เกียรติจรุงพันธ์. (2555). ศิลาเลข =รอยจารึกเรื่องราวในแผ่นดิน l Path. ใน บทความวิชาการศิลปวัฒนธรรมลาว-ไทย มรดกล้านช้าง 2 Academic paper on Lao-Thai Art & Culture 2. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา. หน้า 85 – 97
- บัญชา เกียรติจรุงพันธ์. (2556). สัญลักษณ์ศรัทธา สืบสานมรรคาแห่งวัฒนธรรม =A symbol of Faith; Carrying on the Cultural Path. ใน บทความวิชาการศิลปวัฒนธรรมลาว-ไทย มรดกล้านช้าง 3 Academic paper on Lao-Thai Art & Culture3. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา. หน้า 264-272
- บัญชา เกียรติจรุงพันธ์. (2556). ทศนะใหม่ทางพุทธธรรมในวรรณกรรมเรื่อง สิ้นไซ. ใน สารมิตรภาพไทย-ลาว 20, 2 (เม.ย.-มิ.ย. 2556) 38-45.
- บัญชา เกียรติจรุงพันธ์. (2556). แนวทางการสร้างสรรค์หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน ใน วารสารศึกษาศาสตร์. 36, 2 (กค.-กย. 2556) 1-9

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล

ระดับ	ชื่อปริญญา	พ.ศ.ที่จบ	สถาบัน
ปริญญาตรี	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ. ภาษาไทย)	2551	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปริญญาโท	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม. หลักสูตรและการสอน)	2555	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปริญญาเอก	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด. หลักสูตรและการสอน)	2560	มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ประวัติการทำงาน

- ข้าราชการครู ในสังกัดสพฐ. ชัยภูมิ
- อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิชาการสอน

ภาษาไทยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1) ตำรา หนังสือ เอกสารประกอบการสอน

ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 465140 ศิลปะการอ่าน

ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล. (2562). การวิจัยเพื่อการเรียนการสอนภาษาไทย. นครปฐม: ปรีณสวयर พิมพ์. จำนวน 255 หน้า.

3.2) ผลงานการวิจัย

ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างความสามารถการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน และเขียนภาษาไทยของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ร่วมกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. (ทุนภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร). วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2561 อยู่ในฐานข้อมูล TCI ฐาน 1.

ณัฐกิตติ์ นาทา. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน : แนวคิดเพื่อการพัฒนาทักษะทางภาษาไทย. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 38 ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน-ตุลาคม 2561 : หน้า 182-202.,

Natthakit Nata and Ketvirun Tungvirivat. (2017). **Active Learning for Language Skills Development. International (Humanities, Social Sciences and Arts) Veridian E-Journal, Silpakorn University.** Volume 10 Number 5 July -December 2017. อยู่ในฐาน TCI ฐาน 1.

ชลธิชา หอมฟุ้ง ,สมพร ร่วมสุข,ณัฐกิตติ์ นาทา, สมพร ร่วมสุข, รจนา คำนึ่งผล, วันวิสาห์ ปัญญาจิรวุฒิ และไพรินทร์ ฟุ้งพงษ์ .(2559). “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.” วารสาร Veridian E-Journal.ปีที่ 9 ฉบับที่ 3.(เดือนกันยายน -ธันวาคม).(TCI กลุ่ม 1.)

มีชัย เอี่ยมจินดา บุชบา บัวสมบุรณ์ และณัฐกิตติ์ นาทา. (2560). การวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม 2560. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. (TCI กลุ่ม 1).

พินดา วราสุนันท์, บุชบา บัวสมบุรณ์, สรัญญา จันทร์ชูสกุล, และณัฐกิตติ์ นาทา. (2560). ผลการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้ในการสอนอ่านและเขียนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.,18(1). 70-82.(TCI กลุ่ม 1).

3.3) บทความทางวิชาการ

บุชบา บัวสมบุรณ์ บำรุง ชำนาญเรือ, มีชัย เอี่ยมจินดา, กรภัทสรสรณ์ อินทรบำรุงและณัฐกิตติ์ นาทา. (2560). “Evaluation of the Curriculum for the Master of Education in Teaching Thai Language program (Revised Version of 2014) the Faculty of Education at Silpakorn University” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับ International (Humanities, Social Sciences and Art) ปีที่ 10 ฉบับที่ 5 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2560. (TCI กลุ่ม 1).

Meechai lemjinda and Natthakit Nata. Coaching Approach As An Agent Of Managing Curriculum Change. Vol 11 No 4 (2018): ฉบับ International Humanities, Social Sciences and arts (January - June 2018)

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

เลขที่ 9/37 หมู่ที่ 12 บ้านโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ นางรัชณีบุรณ์ เนตรภักดี

ระดับ	ชื่อปริญญา	พ.ศ.ที่จบ	สถาบัน
ปริญญาตรี	ครุศาสตร์บัณฑิต (คบ. การศึกษาปฐมวัย)	2543	สถาบันราชภัฏเลย
ปริญญาโท	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม. หลักสูตรและการสอน การศึกษาพิเศษ)	2552	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. ประวัติการทำงาน

ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
เลขที่ 9/37 หมู่ที่ 12 บ้านโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น

3. ผลงานทางวิชาการ

3.1) ตำรา หนังสือ เอกสารประกอบการสอน

รัชณีบุรณ์ เนตรภักดี. (2563). เอกสารประกอบการสอน รายวิชา ED 2034 การศึกษาปฐมวัย.
โรงพิมพ์ เค.แอนด์.เค.เซ็นเตอร์กรุ๊ป

3.2) งานวิจัย

คัมภีรภาพ คงสำรวย, รัชณีบุรณ์ เนตรภักดี, ธนกร ชูสุขเสริม. (2563). การศึกษาประสิทธิภาพและ
ทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ต่อการใช้สื่อการเรียนภาษาอังกฤษชุดการฟังอย่างมี
วิจารณญาณ. ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด(TC12)
ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563).

อานันท์ กรมน้อย, กิตติพิชญ์ คำแผ่นจิโรจน์, รัชณีบุรณ์ เนตรภักดี. (2563). การประเมินหลักสูตร
รายวิชา อ 21101 ภาษาอังกฤษพื้นฐานชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยใช้รูปแบบ CIPP MODEL EVALUATION
OF FOUNDATION ENGLISH (E 21101) MATTHAYOM 1 FOLLWING CORE
CURRICULUM 2008 USING CIPP MODEL.. ตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตมหาจุฬาลงกรณ์
(TC12) ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม - ธันวาคม 2563).

รัชณีบุรณ์ เนตรภักดี, คัมภีร์ภาพ คงสำรวย, ชูลีพร นาห้วนิลและสุทธินันท์ พรหมพันธุ์ใจ.(2562). ผลการเล่านิทานชาดกในการปลูกฝังคุณธรรม 4 ให้กับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการแสงอีสาน(TCI2) ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562)

อ้อยทิพย์ ไทยน้อย, ภัทรลดา วงษ์โยธา, รัชณีบุรณ์ เนตรภักดีและคณะ. (2562). การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้ภาระงานจิ๊กซอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ตีพิมพ์ในวารสารแสงอีสานมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน(TCI2) ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562).

3.3) บทความทางวิชาการ

ชนาธิป ศรีโท, รัชณีบุรณ์ เนตรภักดี, ชูลีพร นาห้วนิล. (2560). แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการแสงอีสาน (TCI2) ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560).

รัชณีบุรณ์ เนตรภักดี, คัมภีร์ภาพ คงสำรวย, อานันท์ กรมน้อยและเตือนใจ ผางคำ. (2563). ความปกติใหม่(New Normal) กับแนวทางการจัดการศึกษาในประเทศไทย. ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด (TCI2) ปีที่ 9ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563).